נתן אלתרמן

שמחת עניים

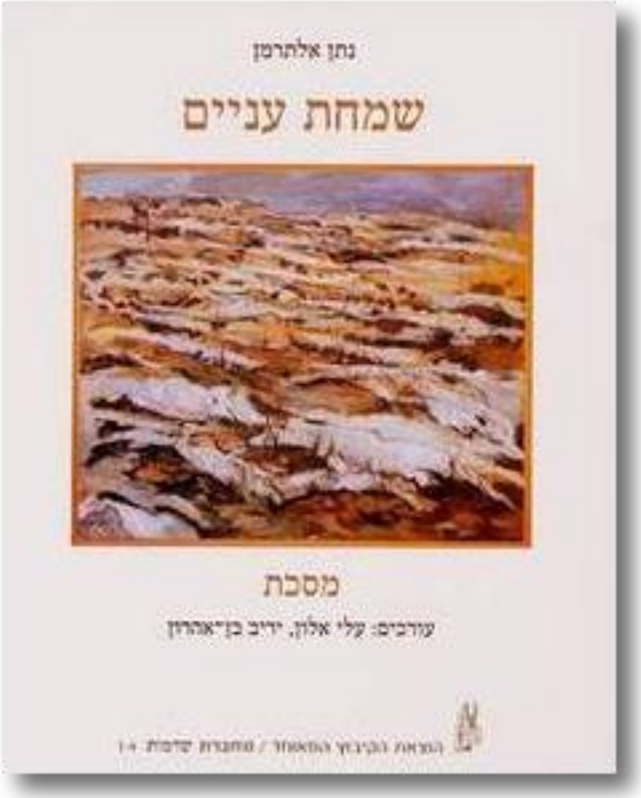

* (פְּתִיחָה)

פרק א'
א. שִׁיר לְאֵשֶׁת-נְעוּרִים
ב. גֵּר בָּא לָעִיר
ג. הַבֶּכִי
ד. הַבָּרָק
ה. הַדָּר מְקַנֵּא לְחֵן רַעְיָתוֹ
ו. הַחֹלֶד
ז. הַמִּשְׁתֶּה
ח. בַּקָּשַׁת מְחִילָה

פרק ב'
א. שִׁיר הַשֶּׁקֶר
ב. שִׁיר שִׂמְחַת-עֵינַיִם
ג. שִׁיר שֶׁל אוֹר
ד. שִׁיר מָחוֹל

פרק ג'
א. הַטַּנְבּוּר
ב. הַדָּר זוֹכֵר אֶת רֵעָיו
ג. הַטִּיּוּל בָּרוּחַ

פרק ד'
א. מִקְרֵה הַכְּסִיל וְהֶחָכָם
ב. לְאָן נוֹלִיךְ אֶת הַחֶרְפָּה
ג. הַבּוֹגֵד

פרק ה'
א. שִׁיר שֶׁל מְנוּחוֹת
ב. כַּאֲשֶׁר הָרוֹאוֹת תֶּחְשַׁכְנָה
ג. תְּפִילַּת נָקָם
ד. הַשְׁבָּעָה
ה. הַמַּחְתֶּרֶת

פרק ו'
א. שִׁיר שֶׁל אוֹתוֹת
ב. קֵץ הָאָב
ג. עַל אֶרֶץ-אֲבָנִים

פרק ז'
א. לֵיל הַמָּצוֹר
ב. שַׁחַר
ג. נוֹפֶלֶת הָעִיר
ד. סִיּוּם

*** (פְּתִיחָה)**

דָּפְקָה עַל הַדֶּלֶת שִׂמְחַת עֲנִיִּים,
כִּי חִכָּה לָהּ הָאִישׁ עַד עֵת,
וַתִּשָּׂא כִּנּוֹרֶיהָ שִׂמְחַת עֲנִיִּים,
וַיִּשְׂמַח בָּהּ עָנִי-כְּמֵת.

וַיֹּאמַר: מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים,
כִּי שָׁמַעְתִּי שִׂמְחַת עֲנִיִּים.

וּבַלַּיְלָה, בַּלַּיְלָה, שָׁדוּד וְנָזוּף,
חָלְמָה עַל מַצַּע הַקַּשׁ:
חֲלוּמָה כַּנָּקָם וְכוֹאֶבֶת כַּגּוּף
וְצַחָה כְּכִבְשַׂת הָרָשׁ.

וַיֹּאמַר: מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים,
כִּי בָאַתְנִי שִׂמְחַת עֲנִיִּים.

וַתֹּאמַר הַשִּׂמְחָה: לֹא, כִּי בָא מַשְׁחִיתְךָ.
לֹא, כִּי בָא לְךָ יוֹם אַחֲרוֹן.
לֹא פָקַדְתִּי בֵּיתְךָ, לֹא דָרַכְתִּי גִּתְּךָ,
רַק אֵלֵךְ עִם נוֹשְׂאֵי-הָאָרוֹן.

וַיֹּאמַר: אֶל צָרִי וּמְעַנִּי,
אֵיךְ תָּשׁוּבִי, שִׂמְחַת עֲנִיִּים?

וַתֹּאמַר: בּוֹר אֵרֵד אִתְּךָ, אִישׁ-הָאָרוֹן,
כִּי נוֹשֶׂה אַתָּה בִי כְּמוֹ חַי.
כִּי פָנַי לֹא רָאִיתָ עַד יוֹם אַחֲרוֹן
וְגַם צָר אַל יִרְאֵנִי וָחַי.

וַיֹּאמַר: מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים,
כִּי אִתִּי אַתְּ, שִׂמְחַת עֲנִיִּים.

א

א. שִׁיר לְאֵשֶׁת-נְעוּרִים

לֹא הַכֹּל הֲבָלִים, בִּתִּי.
לֹא הַכֹּל הֲבָלִים וָהֶבֶל.
גַּם לַכֶּסֶף הֵפַרְתִּי בְּרִיתִי.
גַּם זָרִיתִי יָמַי לַהֶבֶל.
רַק אַחֲרַיִךְ הָלַכְתִּי, בִּתִּי,
כַּצַּוָּאר אַחֲרֵי הַחֶבֶל.

כִּי עָדִית מִטְפַּחְתֵּךְ, בִּתִּי,
כִּי אָמַרְתְּ לִי: הַבֵּט וּרְאֶנָּה,
וָאֶדּוֹר לֹא לִנְשׁוֹךְ פִּתִּי,
עַד שִׁנַּי מִבְּשָׂרֵךְ תִּקְהֶינָה.
וָאֶדּוֹר לִרְאוֹתֵךְ, בִּתִּי,
עַד עֵינַי מֵרְאוֹתֵךְ תִּכְהֶינָה.

וְהִכָּה הָחֳלִי, בִּתִּי,
וְהָעֹנִי כִּסָּה פָּנֵינוּ.
וָאוֹמַר לָחֳלִי בֵּיתִי,
וְלָעֹנִי קָרָאתִי בְּנֵנוּ.
וַנְּדַל מִכְּלָבִים בִּתִּי,
וַיָּנוּסוּ כְּלָבִים מִפָּנֵינוּ.

אָז עָלָה הַבַּרְזֶל, בִּתִּי,
וַיָּסִיר גַּם רֹאשִׁי מֵאֵלַיִךְ.
וְדָבָר לֹא נוֹתַר, בִּלְתִּי
עֲפָרֵי הַמְרַדֵּף נְעָלַיִךְ.
כִּי בַּרְזֶל יִשָּׁבֵר, בִּתִּי,
וּצְמָאִי לֹא נִשְׁבַּר אֵלַיִךְ.

לֹא לַכֹּחַ יֵשׁ קֵץ, בִּתִּי,
רַק לַגּוּף הַנִּשְׁבָּר כַּחֶרֶס.
לֹא פָּקְדָה הַשִּׂמְחָה בֵּיתִי
וַתַּצַּע אֲדָמָה לִי עֶרֶשׂ.
אַךְ בְּיוֹם בּוֹ תָגִיל בִּתִּי
גַּם תָּגֵלְנָה עֵינַי מֵאֶרֶץ.

עוֹד יָבֹא יוֹם שִׂמְחָה, בִּתִּי,
עוֹד גַּם לָנוּ בּוֹ יָד וָחֶבֶל.
וְצָנַחְתְּ עַל אַדְמַת בְּרִיתִי
וְאֵלַי יוֹרִידוּךְ בְּחֶבֶל.
לֹא הַכֹּל הֲבָלִים, בִּתִּי.
לֹא הַכֹּל הֲבָלִים וָהֶבֶל.

ב. גֵּר בָּא לָעִיר

הָעִיר נְצוּרָה מִבּוֹא וּמִצֵּאת,
וַאֲנִי אֶעֱבוֹר לָבֶטַח.
אֲנִי הַזּוֹכֵר, הֶעָנִי-כְּמֵת,
אֶעֱמוֹד עַל שְׁנָתֵךְ בַּפֶּתַח.

וּבְאֶפֶס-כַּפּוֹת אֲחוֹנֵן,
וּכְאֵשׁ וַחֲנִית אֲגוֹנֵן,
וּבְטֶרֶם-אֶבְדָן אֲאַמְּצֵךְ לַמּוֹעֵד,
אֲנִי הַזּוֹכֵר, אֲנִי הָעֵד.

יוֹם-יוֹם אֶתְפַּלֵּל שֶׁתִּכְלִי כְּמוֹ נֵר
שֶׁאֵלַי תֻּרְדְּפִי בַחֶרֶב.
וְיוֹם-יוֹם בַּעֲדֵךְ עַל פְּתָחִים אֲחַזֵּר,
לְמַעַן תִּחְיִי עוֹד עֶרֶב.

פַּת לָךְ אָבִיא אַחֲרוֹנָה,
בְּשֵׁם לָךְ אֶקְרָא רִאשׁוֹנָה.
הַחֶמֶת אַגִּיעַ אֶל פִּיךְ שֶׁחָרַב,
אֲנִי הַדּוֹאֵג, אֲנִי הַשָּׁב.

כִּי הִנֵּה לֹא יוֹשִׁיעַ הַחַי אֶת הַחַי,
וָאֲבוֹא כַּסּוּתֵךְ אַהֲבָה כַּמַּיִם,
אַהֲבָה לֹא סוֹלַחַת, נָכְרִית לְאַחַי,
גְּלוּיָה כְּשֹׁד בַּצָּהֳרַיִם.

וְאַתְּ בֵּאלֹהִים הִשָּׁבְעִי,
כִּי אוֹנִים מִצָּרָה תִשְׁאֲבִי,
וּבְהַגִּיעַ עַד נֶפֶשׁ, תָּרִימִי קוֹל,
אֵלַי הָאַחֲרוֹן, הָאַחֲרוֹן לַכֹּל.

כִּי הָעִיר נְצוּרָה מִבּוֹא וּמִצֵּאת,
וְאֲנִי אֶעֱבוֹר לָבֶטַח.
בַּעֲדֵךְ, בַּעֲדֵךְ, אָמַר הַמֵּת,
שִׁבְעָתַיִם אָמוּת בַּפֶּתַח.

כְּאֵשׁ וַחֲנִית אֲגוֹנֵן,
וְכֹחַ לֹא-אִישׁ בָּךְ אֶתֵּן,
וּבְטֶרֶם-אֶבְדָן אֲכַבֵּךְ כְּמוֹ נֵר,
אֲנִי הַנָּכְרִי, אֲנִי הַגֵּר.

ג. הַבֶּכִי

בְּלַיְלָה זֶה שָׁמַעְתִּי אֶת בִּכְיֵךְ בַּכָּר.
רָעוֹת וַחֲנוּקוֹת בָּכִית.
בְּלַיְלָה זֶה עָמַדְתִּי בַּחַלּוֹן הַקָּר,
לִהְיוֹת אִתָּךְ מִבַּעַד לַזְּכוּכִית.

בְּאֵין לִי עֵד רָאִיתִי עֶלְבּוֹנֵךְ מָה רָב
וּזְרוֹעוֹתַיִךְ כַּמָּה שָׁחֲפוּ.
עַל כֵּן צִלִּי סָמַר מִמֵּךְ בַּמַּאֲרָב,
וְעַצְמוֹתַי אֵלַיִךְ רָחֲפוּ.

וְאַתְּ בָּכִית כִּי רַע. כִּי רַע וָמַר, בִּתִּי.
וְאַתְּ בָּכִית עָנְיֵךְ וְחֶדְלוֹנֵךְ.
אֵלַי נָשָׂאת עֵינַיִם בְּלִי רָאִית אוֹתִי,
אֶת הַשָּׁקוּף וְצַח בְּחַלּוֹנֵךְ.

וְאַתְּ יָדַעְתְּ כִּי לֵיל וְגַם לֹא נָע עָלֶה
וְרַק נַפְשִׁי קוֹשֶׁבֶת וְחוֹלָה.
וְרַק עָלַי בָּכִית כְּמוֹ דוֹרֵס עוֹלֶה
וְרַק אוֹתִי בָּחַר לוֹ לְאָכְלָה.

כִּי יֵשׁ אֶחֱרַד פִּתְאֹם וּכְמוֹ אוֹבֵד אֵלֵךְ
וּפַחַד-הַסּוּסִים עָלַי עוֹבֵר.
עֵת מֵאַרְבַּע רוּחוֹת קוֹרֵא אֵלַי קוֹלֵךְ,
כַּנַּעַר הַמַּתְעֶה אֶת הָעִוֵּר.

וְאַתְּ פָּנִים כִּסִּית. וְהֶרֶף לֹא אָמַרְתְּ.
וְחשֶׁךְ בְּבִכְיֵךְ וְדַם יוֹנָה.
וּבְמַחְשַׁכָּיו נִצְרַרְתְּ וּבְמֶרְחַקָּיו מֵרַרְתְּ,
עַד שִׁכָּחוֹן, עַד כְּלוֹת, עַד אֵין-בִּינָה.

וְאַתְּ רֹאשֵׁךְ כָּבַשְׁתְּ, וְאַתְּ טָרַפְתְּ בַּכָּר.
וְדִמְעוֹתַיִךְ רָצוּ עַל פָּנַי.
הַגִּישִׁי אֶת עוֹלְבַיִךְ לַחַלּוֹן הַקָּר,
הָבִיאִי אֶת גְּרוֹנָם בֵּין צִפָּרְנַי.

כִּי אֶת הַמַּר מִמָּר נָשָׂאתִי בְּאֵידִי
וְאֶת בִּכְיֵךְ כּוֹשֵׁל אֲנִי מִשְּׂאֵת.
אִתָּךְ הוּא בְּבֵיתִי ! אִתָּךְ הוּא בְּבֵיתִי !
אִתָּךְ הוּא יְחִידִי כְּמוֹ בַחֵטְא !

- - - רַעְיָתִי, אָפְלָה בֵּינֵינוּ הַזְּכוּכִית,
קָרַבְתִּי עוֹד. וְרוּחַ בִּי לֹא קָם.
אַתְּ יְשֵׁנָה בַּכָּר אֲשֶׁר עָלָיו בָּכִית.
וָהַס. רַק עַצְמוֹתַי מַכּוֹת נָקָם.

ד. הַבָּרָק

וּשְׁאוֹן הַגֶּשֶׁם רַד, וְהוּא לֹא יְעִירֵךְ.
סָעוּר טִלְטַל הַגֶּשֶׁם וּקְרָעִים זָרָק.
וְאַחֲרֵי גַּבֵּי הֵאִירוּ אֶת עִירֵךְ
יָפְיוֹ וְטֵרוּפוֹ שֶׁל הַבָּרָק.

צַלְמָוֶת בְּאוֹרוֹ. אַלְמָוֶת בְּקוֹרוֹ.
וְכַחוֹמוֹת יִפּוֹל. וְכַחוֹמוֹת יָשׁוּב.
וְעַל הַבַּיִת גָּח וְשֶׁבַע הוּא קוֹרְעוֹ
מִן הַשָּׁחוֹר – כָּלִיל ! – אֶל הַהִבְהוּב !

לֵיל מַיִם וּבָרָק ! לֵיל גַּהַר וּנְעוּרִים !
לֵיל כֹּחַ ! בִּשְׁנָתֵךְ אוֹרִים פָּנַיִךְ, בַּת.
כָּזֹאת, בִּתִּי, אוֹתָךְ אִוִּינוּ, הַנְּעָרִים,
כָּזֹאת חִכִּינוּ לָךְ לְעֵת שַׁבָּת.

אַבִּיט בָּךְ, עוֹד אַבִּיט בָּךְ. לֹא אֲבַהֲלֵךְ.
וְנַמְתְּ לְאֵין מַרְאוֹת וְנַמְתְּ בִּשְׁחוֹר וִיקוֹד.
וְאשֶׁר וּנְעוּרִים עָלַיִךְ אֲהַלֵּךְ,
כִּי לֹא תֵדְעִי אוֹתָם, כִּי לֹא תוֹסִיפִי עוֹד.

וַאֲהַלֵּךְ עָלַיִךְ אֶת יָפְיֵךְ הַמֵּת
וְאֶת חִיּוּךְ שְׂפָתַיִךְ הַסְּדוּקוֹת, בִּתִּי,
כִּי בַחוּצוֹת בָּרָק, בָּרָק אַדִּיר עוֹמֵד,
וְסַנְוֵרִים נִשְׁטַפְתִּי עִם בֵּיתִי.

ה. הזר מקנא לחן רעיתו

אַל תִּלְבְּשִׁי אֶת שִׂמְלַת הֶחָג.
אַל תִּצְחֲקִי לְעוֹלָם.
מִסְּבִיבֵךְ יֶחֱנַף וִיפַתֶּה וִילַהֵג,
וַאֲנִי מַעְגַּל עוֹלָמִים לָךְ עָג,
וַאֲנִי עַל קַו כְּמוֹ עַיִט חָג,
מְמַלְּטֵךְ מִבְּנֵי-חָם וְנוֹצֶרֶת מִקְּהָלָם,
לְבַל תִּרְאִי שֶׁמֶשׁ, לְבַל תֵּדְעִי חָג,
לְבַל תִּצְחֲקִי לְעוֹלָם.

אִם תָּנוּסִי אֶל סֵתֶר בַּיִת,
אִם בְּשֶׁבֶת-רֵעִים תְּשַׁטִּי,
לֹא תָנוּסִי מִקּוֹל הָעַיִט,
הַמְצָעֵק לָךְ: אִשְׁתִּי, אִשְׁתִּי !

אֶל גֹּבַהּ מָתְנַיִךְ וִיקַר רַגְלֵךְ
מִי עָפָר יְגַלֶּה מֵעֵינַי?
כְּמוֹ נֵר אֲלַוֵּךְ וּכְאוֹיֵב אֲרַגְּלֵךְ,
כִּי שֶׁלִּי אַתְּ כֻּלֵּךְ, כֻּלֵּךְ, כֻּלֵּךְ,
בַּחֲזִיז צִפָּרְנַיִךְ וּבְגֵץ עֲגִילֵךְ,
וְרוֹאַיִךְ שׂוֹנְאַי וְחֵיקֵךְ מְעוֹנִי,
וְנִבְקַע הֶעָפָר בּוֹ תִדְרוֹךְ רַגְלֵךְ,
וּבָקְעוּ מֵעָפָר עֵינַי.

וּבְלֶכְתֵּךְ אֶל מִשְׁכַּב בִּשְׁנַיִם,
וּבִיצוּעַ-זָרִים תִּשְׁעֲטִי,
לֹא תָנוּסִי מֵאִישׁ-הָעֵינַיִם,
הַמְצַעֵק לָךְ: אִשְׁתִּי, אִשְׁתִּי !

מֵאֶצְבַּע זָרִים, מִמֶּבָּט וּנְשִׁימָה,
קִנְאָתִי תְסֻבֵּךְ כְּאֵם.
וְשַׂמְתִּיךְ לְשַׁמָּה, וְיָשַׁבְתְּ נְשַׁמָּה,
לֹא חִנֵּךְ יֵרָצֶה, לֹא קוֹלֵךְ יִשָּׁמַע,
וְהִקְפַּצְתִּי עָלַיִךְ זִקְנָה בְלִי יוֹמָהּ,
וְיָפוּצוּ עוֹגְבַיִךְ וְלֹא נְשִׁיבֵם,
וְזָכַרְתְּ לִי כָל אֵלֶּה עַד כְּלוֹת נְשִׁימָה,
רַעְיָה, רַעְיָה וָאֵם.

וּבִהְיוֹת בִּינָתֵךְ לְחֹשֶׁךְ,
וּבְנִשְׁכֵךְ בִּקְלָלָה אֶת רִשְׁתִּי,
מַה נּוֹתַר לוֹ לְאִישׁ-הַחֹשֶׁךְ,
הַמְצָעֵק עוֹד: אִשְׁתִּי, אִשְׁתִּי !

ו. הַחֹלֶד

לֹא לַהֶבֶל נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ אֹמֶן,
לֹא לַשָּׁוְא עֲקֵבַיִךְ אֶשּׁוּף.
עִם הַחֹלֶד חָתַרְתִּי מֵעֹמֶק,
וְכָמוֹהוּ עִקֵּשׁ וְכָשׁוּף.

אַתְּ עַצֶּבֶת רֹאשִׁי הַמַּקְרִיחַ,
אַתְּ יְגוֹן צִפָּרְנַי הַגְּדוֹלוֹת,
אַתְּ שִׁמְעֵינִי בְּנֵפֶץ הַטִּיחַ,
בְּחֵרוּק הָרִצְפָּה בַּלֵּילוֹת.

מוּל מַרְאָה מְשֻׁבֶּצֶת בִּנְחשֶׁת,
מִתְנוֹעֵעַ נֵרֵךְ הָאֶבְיוֹן.
הַהוֹלְכִים אֶל פָּנַיִךְ בַּחשֶׁךְ,
בָּךְ צָפוּ מִכְתָלִים וְחֶבְיוֹן.

וּבְצֵאתִי לְגָנְבֵךְ כְּשִׁבֹּלֶת,
סִנְוְרַנִי הַנֵּר בְּהִלּוֹ,
וְנוֹתַרְנוּ אֲנִי וְהַחֹלֶד,
חֲשֵׁכִים וּסְמוּרִים לְמוּלוֹ.

*

לֹא לַהֶבֶל נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ אֹמֶן
וּבַצַּר לִי גֵּו-אֶרֶץ אָשׁוּף.
אֶל חַיַּיִךְ כָּלִיתִי מֵעֹמֶק,
כִּי הַחַי הוּא כִּשׁוּף עַל כִּשׁוּף.

תִּמְהוֹנִי אַתְּ ! רְאִי מַה נִּלְעַגְתִּי
מַה שִּׁנַּנְתִּי לֶכְתֵּךְ וְעָמְדֵךְ.
גַּם עַל קָט וְטָפֵל לֹא דִלַּגְתִּי,
גַּם חָרַדְתִּי מִגִּיל בַּעֲדֵךְ.

מִסְּבִיבֵךְ מַחֲשַׁבְתִּי מְהַלֶּכֶת,
מַחֲשַׁבְתִּי מְסַמֶּרֶת הָעוֹר,
עַל נְזִיד-הַפָּרוּר וְהַלֶּחֶם
וְהַנֵּר שֶׁיַּסְפִּיק לְמָאוֹר.

וַאֲנִי הַגּוֹחֵן אֶל יָדַיִךְ,
מְיֻגָּע וְזָקֵן כְּאִמֵּךְ.
וְנוֹשֵׂא אֶת עָנְיֵךְ וּמְרוּדַיִךְ
בְּלִי מִפְלָט וּמָנוֹחַ מִמֵּךְ.

אַתְּ עַצֶּבֶת רֹאשִׁי הַמַּקְרִיחַ,
אַתְּ יְגוֹן צִפָּרְנַי הַגְּדוֹלוֹת,
טִרְדָּתִי הַכְּבֵדָה מֵהַשְׁכִּיחַ,
מוּעָקַת הִרְהוּרַי בַּלֵּילוֹת.

כִּי נִשְׁבֶּרֶת הִנָּךְ כְּשִׁבֹּלֶת
וְצָרֵינוּ עוֹמְדִים עַל תִּלָּם,
וְנוֹתַרְנוּ אֲנִי וְהַחֹלֶד
חֲשֵׁכִים וּסְמוּרִים לְמוּלָם.

וּבְמַרְאָה מְשֻׁבֶּצֶת בִּנְחשֶׁת,
מִתְנוֹעֵעַ הַנֵּר הַלּוֹחֵךְ.
אַתְּ רוֹאָה אֶת פָּנֵינוּ מֵחשֶׁךְ,
וְיוֹדַעַת כִּי לֹא נִשְׁכָּחֵךְ.

כִּי חָצוּי הָעוֹלָם, כִּי הוּא שְׁנַיִם,
וּכְפוּלָה הִיא הֶמְיַת מִסְפְּדוֹ,
כִּי אֵין בַּיִת בְּלִי מֵת עַל כַּפַּיִם,
וְאֵין מֵת שֶׁיִּשְׁכַּח אֶת בֵּיתוֹ.

וּבְלִי קֵץ אֶל עָרֵי נְכָאֵינוּ
יוֹשְׁבֵי חשֶׁךְ וָתֵל נִבָּטִים.
נִפְלָאִים, נִפְלָאִים הֵם חַיֵּינוּ,
הַמְּלֵאִים מַחֲשָׁבוֹת הַמֵּתִים.

ז. הַמִּשְׁתֶּה

וְהִנֵּה הַנֵּרוֹת וָיַיִן.
וְהִנֵּה הַפַּת לְבָרֵךְ.
וְהִבַּטְתְּ כֹּה וָכֹה וְאִישׁ אָיִן,
וְיָדַעְתְּ כִּי אֲנִי אוֹרְחֵךְ.

תָּבוֹא הַשִּׂמְחָה אֶל שֻׁלְחַן עֲנִיִּים,
בְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ הַמּוֹעֵד.
מִשְּׁנַיִם-נֵרוֹת אוֹר עַל פְּנֵי עֲנִיִּים,
וּלְבָבָם עִם הָאוֹר מוֹעֵד.

אֶל מוּלִי מֻנָּחוֹת יָדַיִךְ,
לְבָנוֹת וְאֵין צָמִיד.
הַסִּנָּר הַלָּבָן לִבְגָדַיִךְ,
וּבְגָדַי לְבָנִים תָּמִיד.

תִּשְׁרֶה הַשִּׂמְחָה עַל שֻׁלְחַן עֲנִיִּים,
וְעַל חֵן מַפָּתָם וּמְאוֹרָם.
בִּתִּי, שְׁמוֹת-חִבָּה לָךְ, סְפוּרִים וּמְנוּיִים,
וְאֵין הַדִּבֵּר לְאָמְרָם.

פִּתֵּנוּ אֵינָהּ נִבְצַעַת
וּגְבִיעֵנוּ אֵינוֹ נִשְׁתֶּה.
רַק דוֹפְקָה לִבָּתֵךְ הַנִּפְצַעַת,
הַדְּמוּעָה מִשִּׂמְחַת הַמִּשְׁתֶּה.

כִּי עַזָּה הַשִּׂמְחָה בְּמִשְׁתֶּה עֲנִיִּים,
בְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ מוֹעֵד.
בְּלִי נִיעַ וּצְלִיל זוֹהֲרִים הַגְּבִיעִים,
וְזִיו הַנֵּרוֹת מוֹעֵד.

אָז כָּלִים הַנֵּרוֹת. רַק הַיַּיִן
שׁוֹקֵט כַּאֲשֶׁר נִמְזָג.
וְהִבַּטְתְּ כֹּה וָכֹה וְאִישׁ אָיִן,
וּבָכִית: מַה גָּדוֹל הֶחָג.

וְאָמַרְתְּ: מַה יָּפָה אַתְּ, שִׂמְחַת עֲנִיִּים,
לְבָבֵנוּ שֶׁאִתֵּךְ לֹא נֻסָּה.
גַּם חַיֵּינוּ שֶׁלָּנוּ לֹא לָךְ עֲשׂוּיִים,
גַּם אֶל קֶבֶר אוֹתָךְ לֹא נִשָּׂא.

ח. בקשת מחילה

יָדַעְתִּי, חִנֵּךְ הֹרָס.
יָדַעְתִּי, עָלַיִךְ דָּרָס.
יָדַעְתִּי כִּי נֹחַם נָס.
וַיְהִי לֵיל. וְאֵין קוֹל. כִּי הָס.

בְּלִי עֲצוֹר הָרָעָה גָּדְלָה.
וְהִשְׁחִיתָה וְגַם קָטְלָה.
וְעֵינַי אַחֲרֵי כָּתְלָהּ,

בָּךְ הִבִּיטָה וְלֹא חָדְלָה.

בִּפְחָדִים וּכְלִימוֹת נֻסֵּית.
וְנָשָׂאת הַקָּשֶׁה מִשֵּׂאת.
וַתִּהְיִי בּוֹדֵדָה כַּמֵּת.
וְיֵבוֹשׁ הַמּוֹצֵא בָּךְ חֵטְא.

הֶאֱלֵיתִיךְ בִּדְבָרִים עַל לֵב רָע.
הֶאֱלֵיתִיךְ בִּקְטַנּוֹת וּנְקַלּוֹת.
אַתְּ שׁוֹתֶקֶת כְּעִיר נְצוּרָה,
כִּי גָדַלְתְּ מֵאָשָׁם וְאָלוֹת.
כִּי גָדְלוּ יְגוֹנִים וְצָרָה,
וַיֹּאמְרוּ לֹא נָשׁוּב עַד כַּלּוֹת.

וּמִשּׁוֹט מַפְחִידֵי יָגַעְתְּ.
וְאֶת בְּנֵי יְחִידַי רִגַּעְתְּ.
וְכֹחֵךְ כְּחֶרֶשׂ רִקַּעְתְּ.
וְאֵין עֵד וְעוֹזֵר, רַק אַתְּ.

יֵשׁ נָקָם לְחִנֵּךְ שֶׁהֹרַס.
יֵשׁ נָקָם עַל עֲלֵךְ שֶׁדָּרַס.
אֲבָל נֹחַם לָךְ אֵין. כִּי נָס.
וַיְהִי לֵיל. וַיַּגֵּד לִי הָס.

ב

א. שִׁיר הַשֶּׁקֶר

דִּין הַבַּתִּים לִשְׁקוֹעַ,
לֹא דִין הַבַּתִּים לַעֲמוֹד.
דִּין הָעֵינַיִם לִגְווֹעַ,
לֹא דִין הָעֵינַיִם לַחְמוֹד.
דִּין הַיָּשֵׁן לֹא לָקוּם לְעוֹלָם,
וְדִין הַנֵּעוֹר לֹא לָנוּם לְעוֹלָם.
לֹא מְפַחֵד, בִּתִּי, כִּי מְגִיל אַתְּ צוֹעֶקֶת.
אַתְּ יוֹדַעַת, כִּי שֶׁקֶר, שֶׁקֶר, שֶׁקֶר !

יִשְׂמַח הַנּוֹפֵל עַל חֶרֶב,
וַאֲבוֹי לַיָּרֵא מֵחֵטְא.
יִשְׂמַח הַשּׁוֹאֵל מִי בַחֶרֶב,
וַאֲבוֹי לְשׁוֹאֵל מִי שׁוֹפֵט.
אַשְׁרֵי הַנִּמְצָא בְּלִי יָקוּם לְעוֹלָם,
וַאֲבוֹי לַנִּמְלָט, אֵיךְ יָנוּם לְעוֹלָם?
לֹא מְפַחֵד, בִּתִּי, כִּי מְגִיל אַתְּ צוֹעֶקֶת.
אַתְּ יוֹדַעַת, כִּי שֶׁקֶר, שֶׁקֶר, שֶׁקֶר !

חַמָּה וּלְבָנָה יָשׁוּטוּ,
אַךְ יָמֵינוּ כַּלֵּיל יִכְלוּ.
עַל אָבוֹת הָעוֹרְבִים יָעוּטוּ,
וּבְנֵיהֶם עֲבָדִים יִהְיוּ.
סָח הָאָב : לוּ הַבֵּן לִי יָקוּם בָּעוֹלָם,
סָח הַבֵּן : לוּ כָּמוֹךְ יָנוּם לְעוֹלָם.

לֹא מְפַחֵד, בִּתִּי, כִּי מְגִיל אַתְּ צוֹעֶקֶת.
אַתְּ יוֹדַעַת, כִּי שֶׁקֶר, שֶׁקֶר, שֶׁקֶר !

אַמִּיץ וְזָקוּף הַפֶּרָא,
וְאָחִינוּ בֶּן-לַיְלָה שָׁב.
וְהֻכָּה עַל פָּנִים עַד עֶרֶב,
וְעַד בֹּקֶר יֻכֶּה עַל גָּב.
וּבַבֹּקֶר יִשְׁכַּב לְבְלִי קוּם לְעוֹלָם,
וְכָל הָרוֹאֶה לֹא יָנוּם לְעוֹלָם.
לֹא מְפַחֵד, בִּתִּי, כִּי מְגִיל אַתְּ צוֹעֶקֶת.
אַתְּ יוֹדַעַת, כִּי שֶׁקֶר, שֶׁקֶר, שֶׁקֶר !

ב. שִׁיר שִׂמְחַת-עֵינַיִם

עָלְתָה מְזִמָּה וַתִּקְרַב.
מַאֲרָב הַפַּחַד שָׂם לָךְ.
וַיֹּאמְרוּ לֹא לֵילֵךְ יֶעֱרַב,
וַיֹּאמְרוּ לֹא אוֹר-יוֹם יִנְעַם לָךְ.

וְעֵינָם לֹא עָצְמוּ מִלֵּיל
וּמִיּוֹם הִתְנַכְּלוּ לִנְגוֹחַ.
וּלְשַׁבְּרֵךְ יְצָרָם הָאֵל,
וּלְשֵׂאתָם נָתַן לָךְ כֹּחַ.

בְּבֵיתֵךְ הַמּוּעָד לָאָסוֹן,
אַתְּ שָׁבִיס לְרֹאשֵׁךְ עוֹנֶבֶת.
אַתְּ שׁוֹטְפָה רִצְפּוֹתָיו וְרוֹחֶצֶת תְּרִיסוֹ.
כָּל עוֹד נָחָה בוֹ אֶבֶן עַל אֶבֶן.

רַעְיָה נִרְצָעָה וְנִצְחִית,
אֵם כָּל חַי הַצּוֹפֶה חֲצַרְמָוֶת,
אַתְּ שׁוֹמֶרֶת הַקַּו הַיָּחִיד,
הַמַּבְדִּיל בֵּין חַיֵּינוּ לְמָוֶת.

וּבְנוּחֵךְ וְנָשָׂאתִי רֹאשִׁי
אֶל פָּנַיִךְ, כִּי לָךְ כָּמֵהַּ.
וּצְחוֹקֵךְ מֵעָלַי מְרַחֵף חֲרִישִׁי,
וְאֲנִי, הַחֵרֵשׁ, שׁוֹמֵעַ.

וְיָדַעְתִּי, יִרְאָה נִחֲתָה,
וּבָא אֵיד, וּפוֹדֶה מֵאַיִן?
וַיִּמְחוּ שִׂמְחָתֵךְ, וַיֹּאמְרוּ: נִמְחֲתָה ! - -
וְהִנֵּה עוֹד שִׂמְחַת עֵינָיִם.

ג. שִׁיר שֶׁל אוֹר

אֵין גָּלוּי כַּסַּכָּנָה.
וְאֵין גָּלוּי מוּלָהּ כְּמוֹ פָּנַיִךְ.
כָּל הַנְּשָׁמָה, בִּתִּי, תָּבוֹא עַד סַכִּינָהּ.
וְצָר נִשְׁבַּע : אֶהְיֶה לָךְ סַכִּינַיִךְ.

אֲבָל אַשְׁרֵי רוֹאֵךְ. יָקָר נִשָּׂא רֹאשֵׁךְ,
בְּבֵית הַסַּכָּנוֹת, בְּבֵית הָאֵבֶל.
בְּצַעַק אִבַּדְתִּיךְ וּבְצַהַל אֲמַשֵּׁךְ,
אֶתַע בָּךְ כְּעִוֵּר עַל פִּי הַנֵּבֶל.

יָפָה בִּתִּי בְּסַכִּינֶיהָ,
כְּמוֹ מְנוֹרָה בְּזִיו קָנֶיהָ,
וּכְמוֹ כַּלָּה בָּאַהֲבָה.
כִּי פֵּאֲרוּהָ לְפִי חֶרֶב,
בְּפַחַד יוֹם וּפַחַד עֶרֶב,
כְּמוֹ לְגִיל וּלְרַאֲוָה.

אַךְ גַּם בְּקוּם צְחוֹקֵךְ מִנֹּעַר,
בַּעֲגִילִים וּצְלִיל צָמִיד,
וְגַם עֵת קוֹמָתֵךְ תְּנוֹעַ,
בְּתוֹךְ שִׁפְעַת שֵׁמוֹת וָתֹאַר,
הֲלֹא תָמִיד, הֲלֹא תָמִיד,
כְּעוֹף-כָּנָף לִקְרַאת קִנּוֹ,
בִּתִּי, בִּתִּי,
יוֹצֵא לִבֵּךְ אֶל סַכִּינוֹ,
בִּתִּי, בִּתִּי.

אַתְּ מַחֲשֶׁבֶת קִצֵּךְ. רַק שְׁמוֹ אֵינֵךְ קוֹרְאָה.
וְהוּא נִבָּט קָרוֹב. וְהוּא אֵיתָן קָבוּעַ.
כִּדְיוֹקֶן הַמַּלְכוּת עַל פְּנֵי הָאֲגוֹרָה,
בְּכָל תַּגֵּי חַיַּיִךְ הוּא טָבוּעַ.

חַיִּים עַל קַו הַקֵּץ, שְׁלֵמִים וַחֲזָקִים.
הַכָּל גָּלוּי ! הַכָּל ! קָרַעְתְּ אֶת כָּל קוּרַיִךְ !
בִּתִּי, עַל חֹד סַכִּין לָנֶצַח לֹא נַזְקִין !
כְּסַכִּינִים יַבְרִיקוּ נְעוּרַיִךְ !

יָפָה בִּתִּי בְּסַכִּינֶיהָ,
כְּמוֹ מְנוֹרָה בְּזִיו קָנֶיהָ,
וּכְמוֹ כַּלָּה בְּיוֹם חָתָן.
כְּמוּל הָרְאִי בְּזֹהַר עֶרֶב
כֵּן רְאִיתִיהָ מוּל הַחֶרֶב,
בְּזִיו עֵינֶיהָ וְחֶטְאָן.

וְגַם בְּקוּם בִּכְיֵךְ מִנֹּעַר
וְאַתְּ חוֹנְקָה לְבַל יַגִּיד
אֶת שֶׁיָּבוֹא וְאֵין לִמְנוֹעַ
אֶת הַמְכֻוֶּנָה בְּשֵׁם וָתֹאַר - -
הֲלֹא גַם אָז, הֲלֹא תָמִיד,
כְּעוֹף-כָּנָף לִקְרַאת קִנּוֹ,
בִּתִּי, בִּתִּי,
יוֹצֵא לִבֵּךְ אֶל סַכִּינוֹ,
בִּתִּי, בִּתִּי.

ד. שִׁיר מָחוֹל

בְּיָדַי הַשָּׂבוֹת צַמָּתֵךְ תְּחָטֵף,
כִּי קָשַׁרְתִּי עָלַיִךְ קֶשֶׁר.
בְּיָדַי הַמְצֻוּוֹת תֵּאָנֵק עוֹד וְתֵבְךְ
גִּזְרָתֵךְ הַנִּקְשֶׁתֶת כְּגֶשֶׁר.

כְּאוֹר-יוֹם עֲבָרֵךְ זִכְרוֹנִי הָעוֹמֵם
וּבְטֶרֶם צָעַקְתְּ – שָׁמַיִם ! –
וְהִנֵּה אַתְּ כַּבַּת בִּזְרוֹעוֹת הָאֵם,
וְכָעֵץ בִּזְרוֹעוֹת הַמַּיִם.

בְּעַרְבֵּךְ הַדָּאוּג, בְּחַדְרֵךְ הֶעָנִי,
בְּיָדֵךְ הַמְנַעֶרֶת אֲבַק שֻׁלְחָנִי,
בִּקְטַנּוֹת הַיּוֹמְיוֹם וּבְשְׁנַת הַבַּיִת,
צוֹעֲקָה, צוֹעֲקָה אַהֲבַת הָעַיִט.
הִיא טְמוּנָה בַּשָּׁלֵם וּמַבְקַעַת בַּתָּג,
וִיחִידָה כְּמוֹ נֵס וּתְדִירָה כְּפַת-בָּג,
בּוֹאִי, בַּת ! לְעוֹלָם אַל יִצְמַח הַשַּׁיִת,
בַּדֶּרֶךְ בֵּינֵךְ וּבֵין הָעַיִט !
בּוֹאִי, בּוֹאִי וְנַחַז נָא בָךְ,
בַּשָּׁבִיס וּבְסִנַּר הַמִּטְבָּח,
שֶׁעֵינַיִךְ שׁוֹטְקוֹת מִקֶּצֶף,
שֶׁגְּדוֹלוֹת כְּשִׁקְלֵי הַכֶּסֶף.
בּוֹאִי, בּוֹאִי אַחַת אֵין שְׁנִיָּה,
בּוֹאִי, בּוֹאִי אָחוֹת עֲנִיָּה,
הַעֲלִי הַמְּנוֹרָה
בְּחֶבְיוֹן,
וְחַלִּי פְּנֵי נוֹרָא
וְאֶבְיוֹן,
שֶׁיִּבְעַר יְגוֹנוֹ
לְהַשְׁחִית,
שֶׁתְּהִיִי רִינּוּנוֹ
עַד שַׁחֲרִית,
וְכִכְלוֹת בַּשָּׁרָב
הַקָּמָה,
כֵּן תִּכְלִי בִּמְצָרָיו
עַד צַמָּה.

כִּי נִתַּקְתְּ וַאֲנִי מְעַטֵּף,
כִּי נִתַּרְתְּ וָאָשִׁיב הַקֶּשֶׁר.
כִּי יָדַי הִנֵּה שָׁבוּ, וַתֵּבְךְ
גִּזְרָתֵךְ הַקְּשׁוּתָה כְּגֶשֶׁר.

הֵן שָׁמַעְתְּ, הֵן שָׁמַעְתְּ בְּקָרְאִי לָךְ אַיֵּךְ,
וְהָאֹשֶׁר חָבוּק וּמְחֻבָּק בָּךְ.
כִּי מֻכָּר אֲנִי לָךְ וּמוֹדָע כְּעָנְיֵךְ,
וְכָמוֹהוּ דָּבוּק וּמְדֻבָּק בָּךְ.

וֵאלֹהִים שֶׁהֲדָנוּ, וְאַתְּ מְעִידִי
כִּי חַי חַי הֶעָפָר לְרַגְלַיִךְ,
כִּי בְּשֶׁקֶר וָכַחַשׁ קְרָעוּךְ מֵאִתִּי,
וֶאֱמֶת הוּא שׁוּבִי אֵלַיִךְ.

בְּעַרְבֵּךְ הַדָּאוּג, בְּחַדְרֵךְ הֶעָנִי,
תִּמְצָאִינִי עוֹבֵר כְּמוֹ חוּט הַשָּׁנִי.
בַּנִּדַּחַת מִכָּל זָוִיּוֹת הַבַּיִת,
צוֹעֲקָה, צוֹעֲקָה אַהֲבַת הָעַיִט.
בַּמָּטָר אִם אָבוֹא וּבְסוּפָה סוֹחֲפָה,
כַּדְּלָתוֹת רוֹחֲפָה לִי בֵּיתִי הַיָּפָה,
דְּלָתוֹת וְכִמְעוּף וִילוֹנֵי הַבַּיִת,
בַּדֶּרֶךְ בֵּינָהּ וּבֵין הָעַיִט.
בּוֹאִי, בּוֹאִי וְנַחַז נָא בָךְ,
בַּשָּׁבִיס וּבְסִנַּר הַמִּטְבָּח,
בִּיחִידוּת וְתִמְהוֹן עֵינַיִם,

בִּרְנּוּן מְחוֹלַת הַשְּׁנַיִם.
בּוֹאִי, בּוֹאִי אַחַת אֵין שְׁנִיָּה,
בּוֹאִי, בּוֹאִי אָחוֹת עֲנִיָּה,
תְּאִירֵךְ הַמְּנוֹרָה
וּשְׁאִפְתָּיו
אֶת חִנֵּךְ הַנּוֹרָא
כְּאָבִיב.
אֶת חִנֵּךְ הַקָּרֵב
וְהוֹלֵךְ
מְשֻׁפָּע וְחָרֵב
וּמוֹלֵךְ.
וּמַכֶּה עַל פָּנַי
כְּמִסְפֵּד,
וּמְסַמֵּא אוֹתִי חַי,
וְאוֹבֵד !

כִּי נִשְׁבַּעְתִּי וְאַתְּ מְעִידִי
כִּי עַל חַי אַתְּ מַצֶּגֶת רַגְלַיִךְ,
כִּי בְשֶׁקֶר קְרָעוּךְ מֵאִתִּי,
וֶאֱמֶת הוּא שׁוּבִי אֵלַיִךְ.

ג

א. הַטַּנְבּוּר

הָרְחוֹב הַגָּדוֹל בַּטַּנְבּוּר הַגָּדוֹל
טָפַח, טָפַח כָּל יְמוֹת הַחֹל.

חֹרֶף הִגִּיעַ וְקַיִץ הָלַךְ
וְהָרְחוֹב בַּטַּנְבּוּר טָפַח.

עֲלָמוֹת וּשְׁוָקִים פָּרְחוּ פָּרֹחַ,
וְהָרְחוֹב בַּטַּנְבּוּר לֹא חָדַל מִטְּפֹחַ.

אֶת שִׁפְעַת נְעָרָיו, אַמְהוֹתָיו וְאוּרוֹ,
עָלַי מְהַלֵּךְ עוֹד דִּמְדּוּם טַנְבּוּרוֹ.

*

אֵי אַתָּה, רְחוֹבִי, טַנְבּוּרִי הַגָּדוֹל ?
אַיֵּכֶם אַיֵּכֶם יְמוֹת הַחֹל ?

אָנָה חֹרֶף הִגִּיעַ ? אֵי קַיִץ הָלַךְ ?
עָלַי קַיִץ וָחֹרֶף לִי הַךְ, טַנְבּוּר, הַךְ !

עַל שְׁוָקִים וּנְעָרוֹת שֶׁפָּרְחוּ פָּרֹחַ,

עַל כָּל אֵלֶּה, טַנְבּוּר, הַךְ לִי, הַךְ בְּכֹחַ !

הֵן מְאוּם לֹא הָיָה לָנוּ, כָּל מְאוּם.
רַק שִׂמְחָה שֶׁשָּׂמַחְנוּ, לָעַד לֹא תָנוּם.

ב. הַזָּר זוֹכֵר אֶת רֵעָיו

עָמַדְנוּ פָּנִים אֶל פָּנִים
עַד נָמוֹגוּ פָּנִים כְּאֶחָד.
יַעַן בָּאוּ שָׁלֹשׁ אֲבָנִים
וַתִּהְיֶין לְאֶחָד גַּל-עֵד.

וְיָדַעְתִּי אֲנִי מֵרֹאשׁ,
כִּי בְאֶרֶץ בְּלִי נֵר וָאוֹר,
תַּחַת גַּל אֲבָנִים שָׁלֹשׁ
עִם זִכְרוֹן הָרֵעִים אָגוּר.

וְאָכֵן בְּקוּמִי הַלַּיִל,
וְרַק אֶבֶן וָעָב רוֹאַי,
לֹא זָכַרְתִּי שֵׁם עִיר וָתֵל,
אַךְ זָכַרְתִּי אֶת שְׁמוֹת רֵעַי.

מִי זֶה נָח תַּחַת גַּל כּוֹרֵעַ ?
אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ.
לָמָּה נָח וַיְנַדֶּה מְמִתִים ?
כִּי חָלָה אֶת חֳלִי הַמֵּתִים.
וְחָזַק הַחֹלִי וָרָב
וְלֹא סַךְ בַּעֲדוֹ מֵרֵעָיו.
וְגַם הֵמָּה יָדְעוּ : עַד עוֹלָם
לֹא יִהְיוּ לוֹ רֵעִים מִלְּבַדָּם.
מִי זֶה נָח תַּחַת גַּל כּוֹרֵעַ ?
אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ.

אֲדָמָה אַתְּ מַשְׁלֶכֶת הָס.
אַתְּ צִוִּית לַדּוֹפְקִים חֲדֹל.
אַךְ אֲנִי עַל פָּנַי אֲכַס,
וְרֵעַי בִּי כְּקוֹל גָּדוֹל.

הָרֵעוּת זְאֵבָה, זְאֵבָה,
הִרְגִּיעָהּ לֹא אוּכַל אֶחָי.
פֶּה הִרְחִיבָה לְאֵין שָׂבְעָה
הַצְּנוּעָה בִּתְשׁוּקוֹת הֶחָי.

הָאִלְּמָה בְּחִשְׁקֵי תֵבֵל,
אֵיךְ לְפֶתַע מָלְאָה דְּבָרִים ?
אֶל רֵעַי אוֹתִי, יָהּ, הוֹבֵל,
יָהּ הָסֵר מֵעָלַי הָרִים !

מִי עוֹלֶה מִתּוֹךְ גַּל כּוֹרֵעַ ?
אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ.
מַה הֵקִיץ וְאֶל מִי זֶה יִרְעַב ?
אֶל רֵעָיו, אֲדוֹנַי, אֶל רֵעָיו.
אֶל רֵעָיו הַזְּכוּרִים אוֹת בְּאוֹת,
הַסְּפוּרִים לוֹ עֲלֵי אֶצְבָּעוֹת,

הַמּוֹשְׁכִים אֶת לִבּוֹ בְּנִימָה,
הַתּוֹלִים לוֹ רֵעוּת עַל בְּלִימָה...
מִי עוֹלֶה מִתּוֹךְ גַּל כּוֹרֵעַ ?
אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ.

נוֹרָאָה אַהֲבַת אָבוֹת,
עֲקֻבָּה אַהֲבַת אִשָּׁה.
אַךְ רֵעוּת אֵיךְ טָוְתָה עֲבוֹת ?
מַה חוּשֶׁיהָ וְאֵי שָׁרְשָׁהּ ?

הַצִּילוּהָ מִשֹּׁד, רֵעַי,
בִּבְשַׂרְכֶם אוֹתָהּ שִׂימוּ צָרֶב.
אוֹת וּבְרִית הִיא וְחֵי רוֹאַי,
חֵי הָרֶגֶב וְחֵי הָעָב.

בְּגִילְכֶם וְתָגֵל תְּהוֹמִי
וּבַצַּר אֲלֵיכֶם אָעוּט.
אַל תַּתְּנוּ לִי, רֵעַי, דָּמִי.
אַל תַּנִּיחִי לִי אַתְּ, רֵעוּת.

מִי דִּבֵּר מִתּוֹךְ גַּל כּוֹרֵעַ ?
אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ.
מַה עָנוּ לוֹ רֵעָיו, מַה אָמְרוּ ?
זֹאת עָנוּ לוֹ רֵעָיו, זֹאת אָמְרוּ :
לֹא הִפְרִידוּ בֵּינֵינוּ שָׁנִים,
לֹא הִפְרִידוּ קִנְאָה וָאֵיד,
לֹא יַפְרִידוּ שָׁלֹשׁ אֲבָנִים
שֶׁהָיוּ לְאֶחָד גַּל-עֵד.
מִי שָׂמֵחַ תַּחַת גַּל כּוֹרֵעַ ?
אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ.

ג. הַטִּיּוּל בָּרוּחַ

רוּחַ יַךְ בַּיָּרֹק וְהִלֵּךְ עַל רָחוֹק
וְקֹרָא בַחוּצוֹת רוּחַ רוּחַ !
עוֹד תֵּלֵךְ שִׂמְחָתֵנוּ הָלֹךְ וְצָחֹק
וְעָלָה צָהֳלֵנוּ מֵרוּחַ.

וְדָרַכְתִּי חוּשַׁי כְּמוֹ דְרוֹךְ הַקֶּשֶׁת
וְשִׁלַּחְתִּים וְשָׁמְעוּ לִי בְּלִי אֹמֶר.
הַחוּשִׁים, הַחוּשִׁים, מַלְבִּישֵׁי הַמֻּפְשָׁט,
וְקוֹרְעֵי לְבוּשָׁיו שֶׁל הַחֹמֶר !

וְנָגַעְתִּי, רֵעַי, בְּגַבְּכֶם הַשָּׁפוּף
וְקֹרָא בַחוּצוֹת רוּחַ, רוּחַ !
וְהִבַּטְתִּי בָכֶם בְּמִצְמוּץ וְעִפְעוּף
וְעָלָה קוֹל צְחוֹקֵנוּ מֵרוּחַ.

וְזָכַרְנוּ, רֵעִים, עֵת רְגָזוֹת וְהִתּוּל
וּמִלִּים שֶׁל מַמָּשׁ וְשֶׁל הֶבֶל.
וּמְרִיבוֹת שֶׁעָבְרוּ כַּעֲבוֹר הֶחָתוּל,
וְשָׁנִים שֶׁקְּשָׁרוּנוּ בְּחֶבֶל.

וְהֱיוֹתֵנוּ טְבוּעִים אִישׁ בְּמוּם צִבְיוֹנוֹ
וְסָלַחְנוּ אוֹתוֹ מִדֵּי פַּעַם,
בָּרֵעוּת, הַחַיָּה עַל עִקַּר-שִׁוְיוֹנוֹ

וְעִקְּרֵי-הֶבְדֵּלָיו שֶׁל הַטַּעַם.

וּמַרְאוֹת עוֹד נִזְכּוֹר, נִקְטָעִים וּרְצוּפִים,
וְעַלְמָה שֶׁאָהַבְנוּ בְּרֶמֶז.
שֶׁאֹפֶל מַבָּטָהּ כְּמוֹ שׁוּק הַצּוֹרְפִים
וְכָמוֹהוּ נוֹצֵץ וְרַב-רֶמֶז.

וְזָכַרְנוּ כָּל אֵלֶּה לְטוֹב לֹא לְרָע,
וְהָרַע לְטוֹבָה נִזְכְּרֶנּוּ.
וְנִזְכָּרְנוּ לֵאמוֹר : גַּם הָיָה, גַּם קָרָה,
גַּם עָבַר וְחָלַף וְאֵינֶנּוּ.

רַק אֶגַּע בָּכֶם עוֹד, אִם בְּגַב אוֹ כָּתֵף,
עֵת כְּאָז, בַּחוּצוֹת תֵּלֵךְ רוּחַ.
עוֹד נַבִּיט זֶה בָּזֶה, עוֹד הַבֵּט וְעַפְעַף...
חֲרוּתִים לִי אַתֶּם עַל לוּחַ.

ד

א. מִקְרֵה הַכְּסִיל וְהֶחָכָם

אִישׁ אֶת אָחִיו עוֹד יִשְׁאַל,
גַּם שִׁירָה עוֹד תַּגֵּד יְשָׁנָה,
עַל כְּסִילוּת שֶׁהָיְתָה לְמָשָׁל
וְחָכְמָה שֶׁהָיְתָה לִשְׁנִינָה.

וְהֻגַּד : בְּיוֹם צָר אֲשֶׁר קָם,
הֶעֱרִים הֶחָכָם וַיֶּחְכַּם,
וְלַכְּסִיל הַכְּסִילוּת נָתְנָה יָד,
וַיִּקְרֵם הַמִּקְרֶה הָאֶחָד.

כְּחוֹנֵן הַחַמָּה אֶת רְחוּמֶיהָ,
חוֹנְנָה הַחָכְמָה אֶת חֲכָמֶיהָ.
וַיֹּאמַר הֶחָכָם : חָכַמְתִּי,
וָאֶרְאֶה כִּי בָא צָר, וְלֹא נָמְתִּי.
וָאָאִיר לוֹ פָּנַי
וְאִתִּי חֶשְׁבּוֹנַי
וָאֶבְטַח וָאַסְכִּיל
וָאֹפַּת כְּמוֹ כְּסִיל,
וְכָמוֹהוּ לִגְוֹעַ תַּמְתִּי.

כְּגוֹנֵן הַיּוֹנָה עַל גּוֹזָלֶיהָ,
גּוֹנְנָה הַכְּסִילוּת עַל כְּסִילֶיהָ.
וַיֹּאמֶר הַכְּסִיל : נוֹאַלְתִּי,
וָאֶרְאֶה כִּי בָא צָר וְהִתְחַלְחַלְתִּי.
וָאַשְׁקִיף בַּחַלּוֹן
וָאָבִין כִּי חָלוֹם.

וָאֶשְׁכַּב וָאֵחָם
וָאִפָּת כְּחָכָם,
וּבִקְהַל חֲכָמִים נָפַלְתִּי.

אִישׁ אֶת אָחִיו עוֹד יִשְׁאַל,
גַּם שִׁירָה עוֹד תֻּגַּד יְשָׁנָה,
וְחַיֵּינוּ יִהְיוּ לְמָשָׁל
וּמוֹתֵנוּ יִהְיֶה לִשְׁנִינָה.

כְּכַלּוֹת הַחַמָּה אֶת רְחוּמֶיהָ,
כִּלְּתָה הַחָכְמָה אֶת חֲכָמֶיהָ.
כְּקוֹנֵן עַל גּוֹזָלֶיהָ הַיּוֹנָה,
הַכְּסִילוּת עֲלֵי כְּסִילֶיהָ קוֹנְנָה.

וְאִם יִחְיֶה הַחַי וְהִתְנֶחָם,
יִזְכּוֹר אֵיךְ תַּמּוּ כְּסִיל וְגַם חָכָם.

ב. לְאָן נוֹלִיךְ אֶת הַחֶרְפָּה

לַנִּשְׁכָּחִים יִרְוַח. וּלַחַיִּים יִרְפָּא.
אֲבָל לְאָן נוֹלִיךְ אֶת הַחֶרְפָּה ?

תִּקְרַב נָא חֶרְפָּתִי. אֶהְיֶה לָהּ כִּנּוֹרֶיהָ.
אֶזְכּוֹר וְאַף אַזְכִּיר לָהּ חֶסֶד נְעוּרֶיהָ.
לֶכְתָּהּ אַחֲרַי כְּרוּכָה כְּנֶגַע בַּל יָמוֹר.
וְזִקְנָתָהּ אִתִּי, וְרֶדֶת שְׁנֵינוּ בּוֹר.

חֶרְפַּת עָנְיִי, מַרְאַי, בִּגְדֵי אֲשֶׁר בָּלָה –
לֹא אֶסָּתֵר מִמֵּךְ בְּאֶרֶץ אֲפֵלָה.
חֶרְפַּת גֵּוִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לְמַכִּים –
לֹא אֵחָבֵא מִמֵּךְ בְּמַיִם עֲמֻקִּים.
חֶרְפַּת פַּחְדִּי וּרְפוֹת יָדַי לְאֵין עֱזוֹר,
וְשֶׁקֶר וְתַחֲנוּן וְחֹנֶף בְּעַד עוֹר,
וְזֵכֶר עֶלְבּוֹנִים עַל בֵּן וּבְנֵי בָּנִים,
וּמֶקַח הַהֶרְגֵל עִם בֹּשֶׁת הַפָּנִים - -
חֶרְפַּת חַיַּי הָיִית, חֶרְפַּת מוֹתִי הָיִית,
בַּת יְגִיעַי הָיִית, וּנְוַת בֵּיתִי הָיִית.
כִּי בֶעָפָר אָבוֹא,
וְאֵין מִמֵּךְ מַחֲבוֹא.
בַּיְאוֹר אֶצְלוֹל כְּמֻטִּיל,
וְאֵין מִמֵּךְ מַצִּיל.

עַל כֵּן דָּרוּךְ דָּרוּךְ אֶשְׁכַּב עַל הַמִּשְׁמָר,
וְגַם אֶזְכּוֹר כָּל אֵלֶה וְכָזֹאת אֹמַר :

לַנִּשְׁכָּחִים יִרְוַח. וּלַחַיִּים יִרְפָּא.
וְאֶרֶץ עוֹד תַּחְלִיף קֵיצָהּ וְגַם חָרְפָּהּ.
אֲבָל לְאָן נוֹלִיךְ אֶת הַחֶרְפָּה ?

חֶרְפָּה, עַל רִבֲבוֹת אַחִים הִנָּךְ מוּקַעַת !
בְּצַלַּקְתָּם בָּעַרְתְּ וְעַל גַּבָּם מֻכָּה אַתְּ !
כִּי הֲבָלִים סִמְּאוּם ! כִּי אֱוִילִים רִמּוּם !
כַּסִּי אוֹתָם חֶרְפָּה ! אַל יִוָּדַע מְאוּם !

חֶרְפַּת הַחֲזָקִים אֲשֶׁר הָיוּ לִצְחוֹק –
לֹא נִסָּתֵר מִמֵּךְ בְּטִיט-יָוֵן עָמֹק !

חֶרְפַּת כּוֹבְשֵׁי רָאשֵׁם בִּבְשַׂר הַפָּרוּרִים –
לֹא נֵחָבֵא מִמֵּךְ בְּמַיִם אֲרוּרִים !
חֶרְפַּת הַחֲכָמִים אֲשֶׁר הָלְכוּ שׁוֹלָל,
חֶרְפַּת רַבִּים כַּיָּם אֲשֶׁר נָפְלוּ שָׁלָל,
קְצוּרִים בְּאֶפֶס-יֶגַע וּבְהֵרוֹם שַׁרְוִיט - -
חֶרְפָּה, הַאִם שָׂבַעְתְּ ? חֶרְפָּה, הַאִם רָוִית ?
חֶרְפַּת חַיֵּינוּ אַתְּ, חֶרְפַּת מוֹתֵנוּ אַתְּ,
כְּלִיל עֲדָיֵינוּ אַתְּ וּנְוַת קִבְרֵנוּ אַתְּ.
מָתַי יַגִּיעַ לֵיל
וְלֹא נֵרָאֵךְ כַּצֵּל ?
אֵיפֹה נַנִּיחַ רֹאשׁ
וְלֹא תְּשׁוּפִי רֹאשׁ ?

עַל כֵּן דָּרוּךְ דָּרוּךְ נִשְׁכַּב עַל הַמִּשְׁמָר,
וְגַם נִזְכּוֹר כָּל אֵלֶּה וְכָזֹאת נֹאמַר :

לַנִּשְׁכָּחִים יְרֻוַח. וּלַחַיִּים יֵרָפֵא.
וְאֶרֶץ עוֹד תַּחֲלִיף קֵיצָהּ וְגַם חָרְפָּהּ.
וְתִמָּלֵא קוֹל אֵבֶל וּנְגִינוֹת חֻפָּה.
אֲבָל לְאָן נוֹלִיךְ אֶת הַחֶרְפָּה ?

ג. הַבּוֹגֵד

אָמְרוּ הַנּוֹפְלִים : לִגְוֹעַ תַּמְנוּ.
אָמְרוּ הַכּוֹשְׁלִים : אָבֹד אָבַדְנוּ.
אֲבָל אֲשֵׁמִים לֹא אָמְרוּ : אָשַׁמְנוּ,
אֲבָל הַבּוֹגְדִים לֹא אָמְרוּ : בָּגַדְנוּ.

הִנֵּה הַבּוֹגֵד רָץ בִּפְאַת הַשָּׂדֶה.
לֹא חַי כִּי הַמֵּת בּוֹ הָאֶבֶן יַדֶּה.

וְרָץ לָרִיק
וְהָאֶבֶן תַּדְבִּיק.
וְהָפַךְ אֶת פָּנָיו
וְהֻכָּה עַל פָּנָיו.
וְצָעַק הַבּוֹגֵד : מִי בַשָּׂדֶה ?
וְעָנָה הַסּוֹקֵל : אֲנִי בַשָּׂדֶה.

וְאָמַר הַבּוֹגֵד : שׁוּבָה, מֵת, לִמְנוּחָתֶךָ.
כִּי צַדִּיק אֲדוֹנָי עַל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ.

כִּי צַעַק עָלָה מִקִּיר
וְאַתָּה שָׁתַקְתָּ עַד בּוֹשׁ.
כִּי עִנּוּ אֶת אָחִיךָ מֵעֵבֶר לַקִּיר
וְאַתָּה כָּבַשְׁתָּ רֹאשׁ.

וְשֶׁבַע בָּגַדְתָּ, כְּלִימַת אָבִיךָ,
וְהִנֵּה לְיָרְאֵנִי הִרְחַבְתָּ פִּיךָ,
וְאָנוּס מִפָּנֶיךָ לִפְאַת הַשָּׂדֶה,
וּפָנַי יוֹרְדִים דָּם, מַפְחִידֵי בַשָּׂדֶה.

מִי יֹאמַר : חַף מִפֶּשַׁע תַּמְתִּי ?
מִי יֹאמַר : עַל לֹא חֵטְא אָבַדְתִּי ?
יֹאמַר הָאָשֵׁם : אָשַׁמְתִּי,
יֹאמַר הַבּוֹגֵד : בָּגַדְתִּי.

ויֹאמַר הַבּוֹגֵד : בָּגַדְתִּי.
וָאִירָא, וְדָבָר לֹא הִגַּדְתִּי.

ה

א. שִׁיר שֶׁל מְנוּחוֹת

לֹא שָׁלַוְתְּ וְלֹא נַחְתְּ. אַךְ כָּעֵת חַיָּה
עוֹד נָכוֹן לָנוּ עֶרֶב מְנוּחוֹת, רַעְיָה.

וּפָתַחְתְּ חַלּוֹנֵךְ וְרָגַעְתְּ בּוֹ פְּלָאִים,
וְהָרוּחַ תָּנַע עֲרִיסוֹת וּתְלוּיִים,
וְהָרוּחַ תֹּאמַר : בְּנֵי צֹאנִי וְאֵילַי,
וּנְעָרוֹת תְּזַמֵּרְנָה אֶת שִׁיר אַלְלַי,
וְזִמְּרוּ נְעָרוֹת : צַמּוֹתֵינוּ קְלָעִים,
וְהָעֶרֶב עָלֵינוּ יָפֶה לֵאלֹהִים,
וְהִנֵּה כְּמוֹ עֶרֶב חָשַׁכְנוּ,
וְהִנֵּה מְזַמְּרוֹת אֲנַחְנוּ.

רַבּוּ צַעַר וָרֹגֶז. אַךְ אַתְּ הָרוֹאָה,
כִּי נָכוֹן לָנוּ עֶרֶב מְנוּחוֹת, רַעְיָה.

וְהִרְהַרְנוּ דוֹמָם : מִי בָאֵשׁ יִצָּרֵף
וּמִי יִשָּׁקֵט, בַּת, וּמִי יִטָּרֵף,
וּמִי יִשָּׁאֵר לְבָדָד, וְאוּלַי
לֹא תָקוּם בּוֹ גַּם רוּחַ לוֹמַר אַלְלַי.
וְהִנֵּה הִרְהוּרֵינוּ רוֹגְעִים וּגְלוּיִים
וְהָעֶרֶב עָלֵינוּ יָפֶה לֵאלֹהִים,
וְהִנֵּה כְּמוֹ עֶרֶב חָשַׁכְנוּ,
וְהִנֵּה חֲשֵׁכִים אֲנַחְנוּ.

לֹא פִּלַּלְתְּ. לֹא חִכִּית. אֲבָל אַתְּ הָרוֹאָה,
כִּי נָכוֹן לָנוּ עֶרֶב מְנוּחוֹת, רַעְיָה.

וְנָגְעָה בָךְ בְּלִי קוֹל הַשִּׂמְחָה הָרַכָּה,
וְהִלְבִּין הַשֵּׂעָר הָעוֹטֵר לָרַקָּה,
וְהָאֹשֶׁר יִגַּע וְחָוַרְתְּ כְּלֵילַי
בְּהַלֵּךְ בָּם יָרֵחַ וְשִׁיר אַלְלַי.
וְדִבַּרְתְּ : זֶה דוֹדִי הָעוֹלֶה בִּבְלוֹאִים
וַאֲנִי לוֹ אִשְׁתּוֹ הַיָּפָה לֵאלֹהִים,
וָאֶרְאֶה אֶת פָּנָיו וְחָשַׁכְתִּי,
וְלֹא אֵבְךְ, כִּי שְׂפָתַי נָשַׁכְתִּי.

ב. כַּאֲשֶׁר הָרוֹאוֹת תֶּחְשַׁכְנָה

כַּאֲשֶׁר הָרוֹאוֹת תֶּחְשַׁכְנָה.
כָּל הָרָעוֹת תִּשָּׁכַחְנָה
כָּל הָרָעוֹת תְּמָּחֶינָה,
כַּאֲשֶׁר הָרוֹאוֹת לֹא תִּרְאֶינָה
וּבָאנוּ אֲשֶׁר לֹא יָגֹרְנוּ
וְשָׁלַוְנוּ וְנַחְנוּ וְאֹרְנוּ.
וְעַל אֶרֶץ רַבָּה נַמְתִּיק שִׂיחַ.
וְקוֹלֵנוּ שָׁפָל מִסּוֹד-שִׂיחַ.
וְהָיָה כְּמוֹ חוֹל מִסְפָּרֵנוּ.
וְהָיָה שָׁלוֹם לַעֲפָרֵנוּ.

כַּאֲשֶׁר הַצְּרִימָוֶת תִּפְרַחְנָה,
כָּל הָרָעוֹת תִּשָּׁכַחְנָה.
וּבָאנוּ אֲשֶׁר לֹא נִבֵּאנוּ
וְהוֹרִיקוּ דְשָׁאִים עַל לִבֵּנוּ.
וּבַסִּיד נִתְעָרֵב וּבַמֶּלַח
וּבְתַפּוּחַ בֵּין פֶּלַח לְפֶלַח
וְנִשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר אֵין לִשְׁכּוֹחַ,
וְנִסְלַח לַאֲשֶׁר אֵין לִסְלוֹחַ,
וּבִקְרוֹא הַדּוֹרֵךְ : דָּרַכְתִּי,
וְדִבֵּר הֶעָפָר : סָלַחְתִּי.

עַצְמוֹתַי כִּמְצִלְתַּיִם הַכְּנָה,
וְלֹא לְרוֹאוֹת כִּי תֶּחְשַׁכְנָה.
עַצְמוֹתַי כְּמוֹ מַיִם בְּכֶינָה,
לָרָעוֹת כִּי הִנֵּה תִמָּחֶינָה.
אָז יֹאמְרוּ : לָרָעוֹת אַל זֵכֶר !
וְאָמְרוּ : יִמַּח שֵׁם וָזֵכֶר !
וְאָמְרוּ : לַחַיִּים לֹא לַמָּוֶת !
וְאָמַר זֹאת מַכֵּךְ בֶּן-הַמָּוֶת !
וּבְדַבְּרֵךְ לִי כַּמַּיִם : שְׁכַח-נָא,
עַצְמוֹתַי כִּמְצִלְתַּיִם תַּכְּנָה.

רַעְיָה, רַעְיָה וָרֵעַ,
יוֹם יֵמַר עוֹד וְלֵיל יָרֵעַ,
אַךְ בְּקוּם הַדְּמָמָה בִּמְסִבֵּנוּ
אַל יוֹרִיקוּ דְשָׁאִים עַל לִבֵּנוּ.
אַל נִדּוֹם בָּאֶשְׁכּוֹל וּבַפֶּלַח,
אַל נוּבָא אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ,
אַל נִשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר אֵין לִשְׁכּוֹחַ,
אַל נִסְלַח לַאֲשֶׁר אֵין לִסְלוֹחַ,
כִּי נִשְׁבַּעְנוּ הַיּוֹם בְּעוֹרֵנוּ,
כִּי שָׁלוֹם לֹא יִהְיֶה לַעֲפָרֵנוּ.

ג. תְּפִילַּת נָקָם

אִם לַיְלָה וָיוֹם דִּבֵּר הַשּׁוֹט,
הִנֵּהוּ כָּתוּב עַל גַּבִּי כְּעַל סֵפֶר.

גַּם נָפַל הַנּוֹפֵל, כִּי נִכְרַת בַּשּׁוֹט,
אַךְ אַשְׁרֵי הַחוֹזֵר כְּאַרְבֶּה וָאֵפֶר.

כִּי מִסְפֵּד וְאָלוֹת לֹא יוּכְלוּ לַמֵּת.
וּבְמַקְלוֹת יְגֹרַשׁ וְחָזַר כַּכֶּלֶב.
כִּי הִכּוּ גַם חֵרְפוּ, וַיַּגִּידוּ מֵת.
וַיְשִׂימוּהוּ לִצְחוֹק וָקֶלֶס.

וּבְמַגַּע הַיִּרְאָה יוּחָשׁ,
וּבְהִבְהוּב הַגַּפְרוּר יוּאָר,
וְלֶכְתּוֹ כַּהֲלוֹךְ הַקַּשׁ
וְקוֹלוֹ כִּקְרִיעַת הַנְּיָר.

וְהָלַךְ וְדִבֵּר : קוּם, הָרֵב אֶת רִיבִי.
קוּם, הָרֵב אֶת רִיבִי, כִּי צָחַק מַחֲרִיבִי.
אַל תִּטְּשֵׁנִי הַיּוֹם. אַל תֹּאמַר שְׁכַב, בְּנִי, שְׁכַב.
קוּם וּרְאֵה אֶת עֶלְבּוֹן עַבְדְּךָ מִצָּרָיו.
אַל תִּשְׁכַּח, אַל תִּשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ לוֹ
אַל תִּשְׁכַּח לָאֶחָד שֶׁמֵּאָה יָכְלוּ לוֹ.
תֵּרָצֶה לְפָנֶיךָ חֲמַת מְעַטִּים,
בָּרוּךְ אֱלֹהֵי הַמֵּתִים.

יַעַן כִּי בֶעָפָר וּמְחָרְפִי צָחַק,
יַעַן פֶּתַע זָקַנְתִּי כִּימֵי שָׁמַיִם,
תֵּן לִי שִׂנְאָה אֲפוּרָה כְּשַׂק,
וּכְבֵדָה מִשְּׂאתָהּ בִּשְׁנַיִם.

אֶל חוֹרְפַי הַחַיִּים אֵלֵךְ לֹא-חַי,
וְזָרַחְתִּי לָהֶם כִּלְבָנָה בְּלֶב חֹדֶשׁ
עַל פְּנֵי חֹרֶשׁ וָגַיְא רְדָפוּנִי דּוֹרְכַי,
וּרְדַפְתִּים גַּם בַּגַּיְא גַּם בַּחֹרֶשׁ.

וְרָאוּ הַכּוֹרְתִים בַּעֲלוֹת הַכּוֹרֵת,
וּמִיַּעַר תִּרְאֶה הַחַיָּה,
כִּי אָכֵן לֹא חָפַצְתָּ בְּמוֹת הַמֵּת,
כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ כָּאַרְבֶּה וְחָיָה.

קוּם, הָרֵב אֶת רִיבִי ! מֵעָפָר, מִכּוּכִים,
צָעֲקוּ לְךָ דְּמֵי עַבְדְּךָ הַשְּׁפוּכִים,
קוּם, הָאָב ! קוּם וּטְרוֹף ! כִּי עַל כֵּן אַתָּה אָב !
כִּי יֵשׁ קֵץ לְעֶלְבּוֹן עַבְדְּךָ מִצָּרָיו !
וְכִי מַה יְבַקֵּשׁ עַבְדְּךָ, אַבָּא רָם ?
רַק לִשְׁלוֹחַ יָדוֹ אֶל חֶלְקַת צַוָּארָם.
וְכִי מַה בִּמְעוֹנָם יְבַקֵּשׁ עַבְדְּךָ ?
רַק בָּבַת אִישׁוֹנָם יְבַקֵּשׁ עַבְדְּךָ,
כִּי כָבְדָה תוּגָתוֹ וְלִבּוֹ עָלָיו מָר,
כִּי הִכּוּהוּ צָרִים עַל אַדְמַת הַחֵמָר,
וַיְשַׁלְּחוּ בוֹ רֵקָם,
וַיֹּאמַר יֵשׁ נָקָם.
וַיְשִׂימוּהוּ אִלֵּם,
וַיַּחְרֵשׁ יוֹם שִׁלֵּם.
וּבְחוֹגֵג נִקְמָתְךָ כְּשַׁבָּת וָחֹדֶשׁ,
בְּאַחַת מֵעֵינָיו לוּ יִרְאֶה בַּקֹּדֶשׁ.
וּבְהַבְרִיק שִׂמְחָתוֹ הַגְּדוֹלָה מִסַּפֵּר,
אַל תֹּאמַר לוֹ : רַחֵם ! אַל תִּקְרָא לוֹ : כַּפֵּר !
אַל תִּשְׁכַּח, אַל תִּשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ לוֹ.
אַל תִּשְׁכַּח לָאֶחָד שֶׁמֵּאָה יָכְלוּ לוֹ.
תֵּרָצֶה לְפָנֶיךָ חֲמַת מְעַטִּים,
בָּרוּךְ אֱלֹהֵי הַמֵּתִים.

ד. הַשְׁבָּעָה

שֶׁאֶת לַחְמִי אֵרַר, שֶׁאֶת חַיַּי מֵרַר,
שֶׁעַצְמוֹתַי פֵּרַר, הִנֵּהוּ לְעֵינָי !
לַחְמוֹ שְׁמֵנָה מִבָּר, חַיָּיו גַּאוּ נָהָר,
לְעַצְמוֹתָיו מִשְׁמָר, - הוֹפַע נָא אֲדוֹנָי !

הוֹפַע נָא אֲדוֹנָי ! הִנֵּהוּ לְעֵינָי !
וְלִי תִתְּנֵהוּ חַי, כִּי חַי אוֹתִי עִנָּה !
מָלְאָה כוֹס יְגוֹנָי. מְתוֹם אֵין בִּמְעוֹנָי.
וְלִי תִתְּנֵהוּ חַי, כִּי צוֹעֲקָה שִׂנְאָה !

שֶׁאֶת שׁוֹפְטַי שִׁחֵד, וַעֲמָלִי שִׁחֵת,
וַיֹּאמֶר בָּא שׁוֹחֵט, - הִנֵּהוּ עַל דָּמִי !
וְאֵין עָלָיו שׁוֹפֵט, וַעֲמָלוֹ שׁוֹקֵט,
וְשׁוֹחֲטוֹ כַּמֵּת, - יִשְׂמַח לְבַב אִמִּי !

יִשְׂמַח לְבַב אִמִּי ! הִנֵּהוּ עַל דָּמִי !
יִחְיֶה עַד יוֹם קוּמִי, כִּי חַי אוֹתִי עִנָּה !
תִתְפַּלְּלִי אִמִּי, שֶׁלֹּא יַכֵּהוּ מִי,
כִּי לִי הוּא בְקוּמִי, כִּי צוֹעֲקָה שִׂנְאָה !

שֶׁאֶת אַחִי תָּלָה עַל אֹרֶן וְאֵלָה
וְעַל תִּרְזָה שְׁתוּלָה, - הִנֵּהוּ בֵּין אֶחָי !
וּבֹקֶר אוֹר עָלָה, וְעֶרֶב שְׁחוֹר כָּלָה,
וְהוּא מְלַאכְתּוֹ כִּלָּה, וַיֹּאמֶר כֹּה לֶחָי !

וַיֹּאמֶר כֹּה לֶחָי, וְהוּא עוֹד בֵּין אֶחָי !
וַיַּקִּיפוּהוּ חַי, כִּי חַי אוֹתָם עִנָּה !
וְלֹא נִבְלַע בַּגַּיְא וּבְאֵשׁ מֵאֲדוֹנָי,
כִּי לִי הוּא וּלְאַחַי, כִּי חֵרֶם לַשִּׂנְאָה !

ה. הַמַּחְתֶּרֶת

עֲמֻקִּים וְהוֹוִים אֲנַחְנוּ.
אֶרֶץ רַבָּה עָלֵינוּ.
עֲבֻתִּים כִּי שֵׂעָר צִמַּחְנוּ.
עֲצוּמִים כִּי שְׁבוּעָה מָלֵאנוּ.

אֲדָמָה, אֲדָמָה, אַדֶּרֶת.
בְּיָדֵנוּ נָתוּן קִינָהּ.
רַק לְאוֹת מְחַכָּה מַחְתֶּרֶת,
וּפְקוּחָה אֶל הָאוֹת עֵינָהּ.

הָאַחִים, הָאַחִים, הָאַחִים,
כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפָּיו,
הָאַחִים, הָאַחִים, הָאַחִים,
כָּל אֲשֶׁר אֶצְבָּעוֹת לְכַפָּיו, -
הִכּוֹנוּ, הִכּוֹנוּ, הִכּוֹנוּ,
כִּי לְגַעַר גְּרוֹנוֹת נָכוֹנוּ !
כִּי נָכוֹנוּ גְּרוֹנוֹת לְגַעַר !

כִּי הָיָה הָאַגְמוֹן לְיַעַר !
כִּי לְאוֹת כְּאֶבֶק נִחֶרֶת
מְחַכָּה, מְחַכָּה מַחְתֶּרֶת.

כַּאֲשֶׁר יְהַלֵּךְ עוֹיְנֵנוּ,
לֹא נַרְפֶּנּוּ יוֹמָם וָאֶמֶשׁ.
סֹב תְּסֹבְנָה אַחֲרָיו עֵינֵינוּ,
כְּמוֹ סֹב חַמָּנִים עִם שֶׁמֶשׁ.

וּבְחַדְרֵי חֲדָרָיו שֶׁלַּחְנוּ,
וְצִלֵּנוּ רַגְלָיו עוֹקֵב,
וּבַסַּם הָרָדוּם אֲנַחְנוּ,
וּבַמַּחַט דַּקַּת הַגֵּו.

הָאַחִים, הָאַחִים, הָאַחִים,
כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפָּיו,
אֲשֶׁר דָּשׁוּ אוֹתוֹ בַּלַּחִים,
אֲשֶׁר אֵין אֶצְבָּעוֹת לְכַפָּיו, -
הִכּוֹנוּ, הִכּוֹנוּ, הִכּוֹנוּ,
כִּי קַבַּיִם לִנְשׁוֹר נָכוֹנוּ,
כִּי נָכוֹנוּ לִנְשׁוֹר קַבַּיִם,
כִּי עָלָה אֵל קְצוּצֵי כַּפַּיִם,
כִּי לְאוֹת כְּאֶבֶק נִחֶרֶת
מְחַכָּה, מְחַכָּה מַחְתֶּרֶת.

כִּי רַבּוֹת מַחְשָׁבוֹת שָׁכַחְנוּ,
וְאַחַת מַחְשָׁבָה מָלֵאנוּ.
וְיֻגַּד לַבָּנִים אֵיךְ גַּחְנוּ
וְרָאשֵׁינוּ הָיוּ אֵילֵינוּ,

יוֹם חֵרוּת ! אִם רָחוֹק תִּרְחַק עוֹד,
אִם עַל דֶּרֶךְ רַבָּה נִפּוֹל,
לוּ אֶת לֹבֶן צְחוֹקְךָ נִצְחַק עוֹד,
כּעַצְמוֹת שַׁיָּרָה בַּחוֹל.

הָאַחִים, הָאַחִים, הָאַחִים,
כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפָּיו,
הָעוֹנִים לָאַדִּיר ! הַצּוֹמְחִים
כְּצֶמַח אֶצְבָּעוֹת לְכַפָּיו !
הִכּוֹנוּ, הִכּוֹנוּ, הִכּוֹנוּ,
כִּי לְרַעַד צָרִים נָכוֹנוּ,
כִּי נָכוֹנוּ צָרִים לְרַעַד,
כִּי הָעֵת כְּמוֹ נֵר נִגְרַעַת,
כִּי הָאוֹת יְבַקֵּעַ קֶרֶת,
וְלָאוֹת מְחַכָּה מַחְתֶּרֶת.

הַלַּיְלָה צִפּוֹר צָעַק מָרָה,
כְּמוֹ בָּאוּ נַפְשׁוֹ לָקַחַת.
הַלַּיְלָה פָּרְחָה מִיָּדֵךְ הַמַּרְאָה,
הַלֵּיל קְרִיעַת-מֵת שִׂמְלָתֵךְ נִקְרְעָה,
וַתֵּשְׁבִי בְּלֵב-רָע לְאַחוֹת הַקְּרִיעָה,
וְהִנֵּה עָטְפָה דָּם הַמַּחַט.

אַל תָּשִׂימִי לִבֵּךְ לָאוֹתוֹת,
אַל תִּבְעַר הַיִּרְאָה בְּעֵינַיִךְ.
כִּי טוֹבָה יְבַשְּׂרוּ הָאוֹתוֹת,
כִּי שִׂמְחָה מִתְדַּפְּקָה בַּדְּלָתוֹת,
כִּי לֹא לָךְ הֵם, כִּי אִם לִמְעַנַּיִךְ.

בִּתִּי, אִם כְּלָבִים בּוֹכִים בָּעִיר,
הֲלֹא אוֹת כִּי מַלְאָךְ עוֹבֵר בָּעִיר.
בִּתִּי, אִם מַלְאָךְ עוֹבֵר בָּעִיר,
הֲלֹא אוֹת כִּי מִסְפֵּד יִהְיֶה בָּעִיר.

כִּי עֵינַיִם יֵאוֹרוּ, בַּת,
וְשָׁמַיִם יָאֹרוּ, בַּת,
וְשָׁנִים יַעֲבוֹרוּ, בַּת.
וְאֶת אֵלֶּה יִזְכֹּרוּ, בַּת.
וְנִרְאוּ הָאוֹתוֹת הַגְּדוֹלִים,
וְלֹא שָׁוְא יְדַבְּרוּ הָאוֹתוֹת,
וְשָׂמְחוּ עֲנָוִים וְדַלִּים,
כִּי שִׂמְחָה מִתְדַּפְּקָה בַּדְּלָתוֹת,

צַר לִי, צַר עַל רוּחֵךְ הַמָּרָה,
כְּמוֹ שָׁבוּ נַפְשִׁי לָקַחַת.
אֲשֶׁר אֵין לִי חֲלוֹם, אֲשֶׁר אֵין לִי אוֹרָה,
חֲלוֹם-רַע חֲלַמְתִּיךְ לִי בִּקְצֵה הַמְּאוּרָה,
וָאָקִיץ, וַתֵּאוֹר בַּת-צְחוֹקֵךְ הַקְּרוּעָה,
וּבְיָדֵךְ עָטְפָה דָּם הַמַּחַט.

כִּי גְלוּיָה הִיא לְשׁוֹן הָאוֹתוֹת,
כִּי הִנֵּה לְעֵינַי וּלְעֵינַיִךְ.
לֹא טוֹבָה יְבַשְּׂרוּ הָאוֹתוֹת,
לֹא שִׂמְחָה מִתְדַּפְּקָה בַּדְּלָתוֹת,
כִּי לֹא לָךְ הִיא, כִּי אִם לִמְעַנַּיִךְ.

בִּתִּי, אִם כְּלָבִים בּוֹכִים בָּעִיר,
הֲלֹא אוֹת כִּי מַלְאָךְ עוֹבֵר בָּעִיר.
בִּתִּי, אִם מַלְאָךְ עוֹבֵר בָּעִיר,
הֲלֹא אוֹת כִּי כָמוֹךְ יִסָּפוּ בָּעִיר.

לוּ כְתֵפַיִךְ יִכּוֹנוּ, בַּת,
כִּי רַבּוֹת עוֹד נָכוֹנוּ, בַּת,
וְעַד קֵץ לֹא יָחֹנּוּ, בַּת,
וּבָא אוֹת, וְאַחֲרוֹן הוּא, בַּת.
אֶת כּוֹסֵנוּ תִּשְׁתִּי וְתִמְצִי.
זֶה חֶלְקֵנוּ – לָשֵׂאת בָּאוֹתוֹת.
יְחִידָה לִי ! חִזְקִי וְאִמְצִי !
לֹא שִׂמְחָה מִתְדַּפְּקָה בַּדְּלָתוֹת.

ב. קֵץ הָאָב

זֶה אָבִיךְ. זֶה אָבִיךְ עַל מִטַּת הַבַּרְזֶל.
אַתְּ נִגַּשְׁתְּ אֶל חֶשְׁכַּת פִּנָּתוֹ.
וַיֵּרָאֵךְ לִבְלִי שׁוּב. וַיֶּחֱזַק מִבַּרְזֶל.
וְלֹא נִסְתַּתְּרָה בִּינָתוֹ.

הוּא שָׁאַל לָךְ מַתֵּהוּ חָלְיוֹ. מֵעֲבִי
מַחֲשַׁכָּיו הוּא שָׁאַל לָךְ. מֻכֶּה עַד חֵךְ.
וְעֵת בָּאת וַתַּגִּידִי אָבִי, אָבִי.
וַיֶּחֱזַק מִבַּרְזֶל וַיְחַיֵּךְ.

וַתֵּדְעִי כִּי נִטַּל הַדִּבֵּר מֵאָבִיךְ.
וְהִכְבִּיד הַמַּחְנָק. וַיִּיגָע.
רַק עֵינָיו הַחַיּוֹת עַל פָּנַיִךְ הוֹלִיךְ,
כְּאִלּוּ יָדוֹ בָּךְ נָגְעָה.

כִּי קָרְבָה הָרָעָה מִכָּל הָרָעוֹת.
כִּי שָׁטְפָה עַד צַוָּאר וַתְּעַלֵּעַ.
אֵלַיִךְ שִׂפְתֵי הָאָב נָעוֹת,
וְקוֹל הָאָב לֹא יִשָּׁמֵעַ.

כֹּחוֹתָיו שֶׁיָּכְלוּ לַמֵּעַל הַנְּשִׁימָה
וּפָנָיו הַטּוֹבְעִים בָּעִנּוּי,
מְתוּנִים וּצְלוּלִים. כָּל עוֹד בּוֹ נְשָׁמָה
אֵין תְּמוּרָה לְטִיבוֹ וְשִׁנּוּי.

גַּם מִבַּעַד לַחֳלִי הַמַּר מִן הַבּוֹר
מַחְשַׁבְתּוֹ לֹא תֵּדַע לָהּ מְנוּחָה.
זֶה הֶרְגֵּל הָאָבוֹת לְחַשֵּׁב וְלִסְפּוֹר
וְלִדְאוֹג דַּאֲגַת מָחָר.

זֶה הֶרְגֵּל הָאָבוֹת לֹא לוֹמַר נוֹאָשׁ,
רַק לוֹמַר דִּבְרֵי אִישׁ וָאָב.
זֶה חִיּוּת יֵשׁוּתָם שֶׁחָדְרָה כָּעָשׁ
בְּעִמְקֵי הַיּוֹמְיוֹם וּפְרָטָיו.

מִמֵּאָה יֵעָקֵר וְנָפַל כָּרוּת,
וּבְאַחֲרוֹן לֹא יוּכַל הִכָּנֵעַ.
קָשִׁים, קָשִׁים הָאָבוֹת לָמוּת,
כָּאַלּוֹן הַקָּשֶׁה הִקָּרֵעַ.

אַתְּ הַיְשִׁירִי הַבִּיט בּוֹ. כִּי זוֹ שַׁעְתּוֹ.
אַתְּ אִמְרִי לוֹ כִּי רַע וְכִי צָר.
גַּם הַיּוֹם, בַּת, יוֹצֵא כָּל דָּבָר מִפְּשׁוּטוֹ,
אַךְ לַמָּוֶת, וְלֹא לַמְּלִיצָה.

אַתְּ רוֹאָה אֵיךְ גּוֹחֵן עַל עֵינָיו הַחַיּוֹת
הָאֻמָּן הַמַּפִּיל בְּעָתָה :
הֶחָלִי הַדַּיְקָן, מְפָרֵק הַחֻלְיוֹת
וּמַתִּיר הַרִקְמָה תָּא לְתָא.

אַתְּ רוֹאָה : הַמּוּטָל עַל גַּבּוֹ לֹא צָעַק,
לֹא רָעַד. לֹא הֵנִיעַ גַּבָּה.
כַּךְ, בְּאֵלֶם עִקֵּשׁ, עַד עָפָר וְעַד דַּק,
נִלְחָמִים הַשּׁוֹכְבִים עַל גַּבָּם.

אֲבָל גַּם בְּשָׁכְבוֹ נְטוּל קוֹל וּמָזוֹר,

וּבְקָרְבֵךְ אֵלָיו, צַעַד צַעַד,
עוֹד נִדְמֶה לוֹ כִּי הוּא הַנִּקְרָא לַעֲזוֹר,
וְאַתְּ הַמְּבַקֶּשֶׁת סַעַד.

זֶה הֶרְגֵּל הָאָבוֹת הַקַּדְמוֹן וְהַתָּם.
זוֹ שְׁבוּעָה שֶׁבֵּינוֹ וּבֵינֵךְ.
אַתְּ זְכְרִיהָ. הַרְבֵּה יִשָּׁכַח וְיִתָּם.
אֲבָל בָּהּ תְּגַדְּלִי אֶת בְּנֵךְ.

עוֹד עָלַיִךְ כָּעָב יֵרֵד זֵכֶר הָאָב,
לְהַזְכִּיר בְּיוֹם דִּין וּפְקֻדָּה,
כִּי לִבּוֹ שֶׁאָהַב וּבְשָׂרוֹ שֶׁכָּאַב
אַחֲרוֹנִים בָּעוֹלָם לִבְגִידָה.

הִפָּרְדִי. כִּי בָּא סוֹף. הוּא מַבִּיט בָּךְ. עַד קֵץ
נוֹצְצוּ אִישׁוֹנָיו הַחַיִּים.
כִּי הָאָב לֹא יָמוּת. כִּי הוּא אָב לְאֵין קֵץ.
כִּי שְׁאוֹלָה יֵרֵד חַיִּים.

אָפְלוּ הַפָּנִים וְחָשְׁכוּ הָרוֹאוֹת.
בְּכִי לַטּוֹב לָךְ מֵאָח וָרֵעַ.
שִׂפְתֵי הָאָב אֵינָן נָעוֹת,
אַךְ קוֹל הָאָב עוֹד יִשָּׁמֵעַ.

ג. עַל אֶרֶץ-אֲבָנִים

וּבְשֵׁם הַלֹּא-נִשְׁכָּח שֶׁיִּזָּכֵר וְיִפָּקֵד.
וּבְשֵׁם לוֹקְחוֹ שֶׁיִּתְגַּדַּל וְיִתְחַדָּשׁ,
נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ: בְּיוֹם צוֹרֵר וְיוֹם פּוֹקֵד
קָשָׁה תִּהְיִי, עִקֶּשָׁה לַקֹּר וְלַיּוֹקֵד,
וְכַדַּרְדַּר מַמְרָה וּכְמוֹ הַמּוֹץ לַדָּשׁ.

הֵנֶּה שָׁרָשֵׁנוּ מָךְ וּכְנֵצֶר מֵשְׁלָךְ
וְגַרְעִינֵנוּ צָם וְאֶל מָטָר זָעַק,
אַךְ יָד לֹא תְנַצֵּחַ וְשֵׁן לֹא תְפַצֵּחַ
וְשֶׁבַע יְרָמֵס מִלֵּיל עַד בֹּקֶר צַח,
אֲבָל בְּאֵין שׁוֹמֵעַ יֵאָמֵר חֲזָק.

עֲנִינוּ עַד מְאֹד, שֻׁדַּדְנוּ לִבְלִי עוֹד,
לֹא תֹאַר לָנוּ, בַּת, וְלֹא הָדָר.
בְּאֵלֶּה הַפָּנִים הָאֲפוּרִים מִשֹּׁד
עֲלֵי עָפָר לְיוֹם דִּינֵנוּ נַעֲמֹד,
וְאַתְּ הַבֵּן חוֹבֶקֶת בַּסּוּדָר.

עַל אֶרֶץ-אֲבָנִים יָקוּמוּ הַפָּנִים,
עַל אֶרֶץ לֹא-שִׁבֹּלֶת וְלֹא-עֵץ.
הָהּ, לֹא יָפָה שֶׁלִּי, פָּשְׁעוּ בָּךְ הַשָּׁנִים,
הָהּ, לֹא שְׂמֵחָה שֶׁלִּי, עֵינַיִךְ לֹא יוֹנִים,
וְשַׁלְוָתֵךְ עַזָּה מִהִתְפַּלֵּץ.

וְכָכָה יֵאָמֵר עַל אֶרֶץ-אֲבָנִים,
בְּעָמְדֵךְ מוּל אֵל וַאֲפוּרַת פָּנִים :

רְאֵה, הָאֵל, אֶת שִׁפְחָתְךָ בַּת אֲמָתֶךָ.

רְאֵה אוֹתָהּ בְּצַלְמְךָ וּבִדְמוּתֶךָ.
לֹא תֹאַר לָהּ, אֵלִי, וְלֹא הָדָר,
וְהִיא הַבֵּן חוֹבֶקֶת בַּסּוּדָר.

לֹא רַחֲמִים בִּקְשָׁה. וְלֹא רְחָמוּהָ.
לֹא נִחוּמִים בִּקְשָׁה. וְלֹא נִחֲמוּהָ.
וְלֹא מוֹתָהּ בִּקְשָׁה. וְגַם הִנֵּה חַיָּה.
וְעַל עָפָר עוֹמֶדֶת כַּחַיָּה.

רַק כֹּחַ תֵּן לָהּ, אָב רַחוּם, רַק כֹּחַ.
לְמַעַן לֹא תִפֹּל בְּטֶרֶם עֵת בְּלִי כֹּחַ.
בָּרוּךְ נוֹתֵן כֹּחוֹ עַל אֶרֶץ וְנִדְרָדֵר
וְלָהּ וְלֶחָבוּק לָהּ בַּסּוּדָר.

ז

א. לֵיל הַמָּצוֹר

לַעַג וּמָוֶת אוֹיֵב יַשְׁקְךָ.
קוּמִי בַפֶּתַח, כִּי צָר צוֹעֵד.
קוּמִי בַפֶּתַח. אִמְּצִי נִשְׁקֵךְ.
הִכּוֹנִי, כִּי בָא מוֹעֵד.

כִּי בָא, כִּי נִשְׁלַם. הִשָּׁבֵר הִשַּׁבְתְּ,
אַךְ יָדֵךְ הֲדוּקָה עַל קַת.
עִם הַקִּיר נִצַּבְתְּ
וּכְמִקִּיר נֶחְצַבְתְּ
וְתִקְוָה מִלִּבֵּךְ הִכְרַתְּ.

לֵיל מְצָרִים. לֵיל נִסָּיוֹן.
וְאַתְּ נְכוֹנָה וּלְמוּדַת נִסָּיוֹן.
רְאִיתִיךְ נוֹאָשָׁה. רְאִיתִיךְ חֲמוּשָׁה.
שָׂרִיד וּפָלִיט לִי, וּמֵצַח נְחוּשָׁה.

רְאִיתִיךְ וְאָבִין כַּמָּה דַק הַתָּג
שֶׁבֵּין טֶרֶם-שׁוֹאָה וְעֶרֶב-חָג.
חַיִּים לִי נִשְׁתַּלַּתְּ. שְׁלֵמָה בְּלִי מִגְרַעַת.
וְחַיִּים אַתְּ הַלַּיְלָה נִקְרַעַת.

רַק עֵינַיִךְ שְׁמָמָה עַד דַּבֵּר חֲרָבוֹת.
רַק אֲנִי הִנֵּה עֵר בָּךְ כְּבֵין חֲרָבוֹת.
אֵיךְ אֶשְׁכַּח, וִיחִידָה לִי הָיִית. יְחִידָה.
אֵיךְ אֶשְׁכַּח, וּלְחִידָה לִי נִשְׁאַרְתְּ. לְחִידָה.
- - - וְהַבָּא עַד סִפֵּךְ יִסָּפֶה בְּאַחַת.
כִּי נִצַּבְתְּ אֶל הַקִּיר וְיָדֵךְ עַל הַקַּת.

פֹּה אֲנִי עִמָּדֵךְ
וַאֲנִי לָךְ עֵד,
כִּי שׁוֹקֶטֶת יָדֵךְ

וְאֵין חַת וְרוֹעֵד.
אֵין יָרֵא בָּךְ, בִּתִּי, וְאֵין חַת.
רַק תִּקְוָה מִלִּבֵּךְ הִכְרַתְּ.

תֹּאבַד הַתִּקְוָה וְיִכְבֶּה הַנֵּר
וְגָדוֹל אַתָּה אוֹר פִּכָּחוֹן.
וְהָעִיר בַּחַלּוֹן בּוֹעֶרֶת כְּנֵר
וְעָפָר לִבְרוּאָיו נָכוֹן.

כִּי הַכּוֹס מָלְאָה, כִּי מָנוֹס כָּלָה,
וְהָעִירָה הִגִּיעַ רָץ.
וַיְבַשֵּׂר : עוֹלָה
יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה,
אַךְ דִּינֵנוּ כָּלָה נֶחֱרָץ.

אַךְ בְּלֵיל מְצָרִים, בְּלֵיל נִסָּיוֹן.
אַחַיִךְ נִצְּבוּ לְמוּדֵי נִסָּיוֹן.
נִצְּבוּ נוֹאָשִׁים, נִצְּבוּ חֲמוּשִׁים,
וּכְיַעַר סָמְרוּ וּכְאֵיבַת אֲנָשִׁים.

כֹּחָם מֵעָפָר וְעָנְיָם עַד עָפָר
וְקִנְאַת נְצוּרִים לֹא יְכַס הֶעָפָר.
עִמָּהֶם הִיא טִפְּחָה. שְׁלֵמָה בְּלִי מִגְרַעַת.
וְעַד עֵת אַל דַּבֵּר בָּהּ נָגַעַת.

וְאֶחָד לְאָחִיו אָמַר : אַחַי,
לִבִּי לִי מַגִּיד לֹא אֵצֵא מִזֶּה חַי.
וְאָמַר הַשֵּׁנִי : מַר הַמָּוֶת סָר,
וַאֲנַחְנוּ קְרוּאָיו בְּיוֹם מָחָר.
וְאָמַר הַשְּׁלִישִׁי : יְשׁוּעָה עוֹלָה,
וַאֲנַחְנוּ קְרוּאֶיהָ בְּיוֹם גִּילָה.

וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם
וְהָאֵל לָהֶם עֵד,
שֶׁאֵין חַת בֵּינֵיהֶם,
וְאֶחָד אֵין בּוֹגֵד.
אֵין בּוֹגֵד בֵּינֵיהֶם וְאֵין חַת.
וּמָחָר הֵם נִסְפִּים עַד אֶחָד.

ב. שַׁחַר

פֶּתַח הָעִיר גּוּף עַד גּוּף נִגַּשׁ.
גּוּף בְּגוּף אָחַז כְּמוֹ אֵשׁ בְּקַשׁ.
גֶּבֶר הֶחָזָק וַיִּפֹּל הַחַלָּשׁ.

פֶּתַח הָעִיר יָצָא אִישׁ שָׁב,
אֶת גּוּף הַנּוֹפֵל עָמַס עַל גָּב.
וַיִּשָּׂא עַל גַּבּוֹ וַיְשִׁיבוֹ אֶל אֶחָיו.

אָז צָהַל אוֹיֵב : אֵשׁ אוֹכְלָה קַשׁ !
אָז נָעָה הָעִיר, כִּי בַרְזֶל נִגַּשׁ.
אַךְ בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל פָּגַשׁ.

וַיַּהֲרֹג שֵׁנִי וַיְפַלַּח בַּחַד.
וַיָּקוּם עַל רַגְלָיו וַיִּקְרָא : בָּא גָד ...
וְעַד כְּלוֹת נִשְׁמָה עַל רַגְלָיו עָמַד.

אָז אַחַיִךְ יוֹצְאִים שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת,
לְהַבְקִיעַ מָצוֹר וְלִפֹּל לְבָרוֹת,
וְהַמָּוֶת הוֹלֵךְ כְּמַשּׂוֹר בַּקּוֹרוֹת.

וַיִּצְהַל אוֹיֵב : בָּא גָד, בָּא גָד !
אֵשׁ אוֹכְלָה קַשׁ וּבְשָׂרִים יִטְרֹף חַד !
וְאַחַיִךְ מַכִּים כְּשׁוֹאָה. כְּאֶחָד.

ג. נוֹפֶלֶת הָעִיר

אָב נוֹרָא וְנוֹצֵר וְלַמָּוֶת קוֹצֵר,
לְשִׂמְחָה וּלְשָׂשׂוֹן יְלַדְנוּ !
מִן הָעִיר הַמְּדֻבֶּרֶת חָצֵר, חָצֵר,
לְשִׂמְחָה וּלְשָׂשׂוֹן, אָב נוֹרָא וְנוֹצֵר,
תַּעֲלֶה רִנָּתֵנוּ – אָבַדְנוּ !

רְנָנָה, הוֹי כִּי לֵיל פָּנָה,
וּלְגִילַת אֲבַדּוֹן עָלָה שַׁחַר.
הוֹי כִּי לֵיל פָּנָה, הוֹי גִּילָה נוֹשָׁנָה,
הָאַחִים ! אוּלַי פַּעַם לְאֶלֶף שָׁנָה
יֵשׁ לְמוֹתֵנוּ שַׁחַר.

זֹאת הַפַּעַם אוּלַי לֹא בִּכְדִי !
וְאָמֵן עוֹנִים אַחַיִךְ.
אֶרֶץ, אֶרֶץ, עֳבִי מַחְשַׁכַּי וּבִגְדִי,
אִם גַּם ז ֹ א ת תִּשְׁכְּחִי, אִם בָּ ז ֹ א ת תִּבְגְּדִי,
אֶת הַצְּחוֹק אַל יֵדְעוּ חַיַּיִךְ !

אִם גַּם זֹאת תִּשְׁכְּחִי, תִּשְׁכָּחֵךְ הַשִּׂמְחָה,
וּכְלִימָה כְּמוֹ שֶׁמֶשׁ תַּעַל,
וְיָצָא הַחוֹרֵשׁ לַשָּׂדֶה הַבּוֹכָה,
וְשָׁאַל לוֹ רֵעוֹ : מַה תַּחְרֹשׁ בְּהֶמְתֵּךְ ?
וְעָנָה : אֶת אַדְמַת הַמַּעַל.

אָב נוֹרָא וְנוֹצֵר! עִיר דּוֹלֶקֶת כְּנֵר !
עִיר דּוֹלְקָה וְנִלְכֶּדֶת חָצֵר, חָצֵר !
קֵץ, בִּתִּי ! בָּא הַקֵּץ ! וְחֵי גִיל וְצָרָה,
חֵי אָשְׁרֵךְ הַטָּהוֹר שֶׁגֹּרַשׁ כִּמְצֹרָע,
חֵי כָּל עֹצֶם רִישֵׁנוּ, כִּי בֵין הַמְּצָרִים
לֹא אַשְׁרֵי הַצָּרִים, כִּי אַשְׁרֵי הַנְּצוּרִים !
וְאַשְׁרֵי הַתּוֹלָע הַנִּלְעָג וְהָרָשׁ,
הַמְרֻמֶּה וּמֻקָּף וּמְמֻגָּר וְנֶחֱרָשׁ,
וְחוֹתֵר מְחָדָשׁ וְזוֹכֵר וְעוֹיֵן,
וּמַרְגּוֹעַ לוֹ אַיִן וּכְלָיָה עָלָיו אַיִן !
כִּי הַגְּזָר הֶחָרוּת
אֵרְרוֹ לָמוּת !
וֵאלֹהֵי הַחַיּוֹת
אֵרְרוֹ לִחְיוֹת !
וְרֶץ בָּא וַיְבַשֵּׂר... וְכֹחֵךְ כָּלָה.
רַק הַבֵּן עוֹד חָבַקְתְּ לִישׁוּעָה גְדוֹלָה.

ד. סִיּוּם

אֶל פָּנַיִךְ אֶפֹּל, בִּתִּי,
לֹא יוּכַל, לֹא יוּכַל לָךְ מָוֶת !
אַתְּ שׁוֹכֶבֶת, תְּמוּנַת בִּעוּתִי,
וּפָנַיִךְ אוֹמְרִים צַלְמָוֶת.
עוּרִי, עוּרִי, חִזְקִי, בִּתִּי,
אִמְרִי לִי כִּי שֶׁקֶר מָוֶת !

כִּי עוֹלָה יְשׁוּעָה, בִּתִּי,
כִּי גְדוֹלָה ! כִּי שְׁלֵמָה ! כִּי נִרְאֶנָּה !
גַּם בִּרְמֹס אֶת חַיַּי בּוֹעֲטִי
לֹא אָמַרְתִּי אָבְדָה וְאֵינֶנָּה.
רַק אָמַרְתִּי יֵשׁ יוֹם, בִּתִּי,
וְתַם צָר, וְעֵינַיִךְ תִּרְאֶינָה !

אֶת גּוֹרֵךְ, אֶת הַחַי, בִּתִּי,
בְּשִׁנַּיִךְ מִלַּטְתְּ מִמְּעַנֵּינוּ.
קוּם, הַחַי בֵּן הַמֵּת ! קְרָא אִתִּי !
וְחָיִתָה הוֹרָתְךָ לְעֵינֵינוּ.
אֱלֹהַי, אֱלֹהֵי בִּתִּי,
קְרַע מִסְפֵּד, כִּי שִׂמְחָה בִּמְעוֹנֵנוּ !

לְיוֹם גִּיל וִישׁוּעָה, בִּתִּי,
אֶת הַכָּל, אֶת הַכָּל נָתַנּוּ.
וּמַחְשֶׁבֶת נָקָם, בִּתִּי,
כְּמוֹ שְׂחוֹק רְחוֹקָה מֵאִתָּנוּ.
כְּמוֹ שְׂחוֹק נְעָרִים, בִּתִּי,
לְמוּל עֹצֶם חַגֵּנוּ שֶׁלָּנוּ.

עוֹד תִּחְיִי בֵּין אַחִים, בִּתִּי,
עוֹד תִּרְאִי כִּי יָגַעְתְּ לֹא לַהֶבֶל.
וְלָעֵת, עַל אַדְמַת בְּרִיתִי,
בְּנֵךְ מִשְׁכָּב לָךְ יָמֹד בְּחֶבֶל.
לֹא הַכָּל הֲבָלִים, בִּתִּי,
לֹא הַכָּל הֲבָלִים וָהֶבֶל.